

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

DAN IZNANCEV 7. JUNIJ
65. OBLETNICA IZGONA SLOVENCEV
15. OBLETNICA DELOVANJA DIS

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, JULIJ 2006 – Št. 64

Jubilejna prireditev DIS

Na dan izgnancev, 7. junija letos, se je v Mostecu zbralo več kot 3000 izgnancev in beguncev, članov Krajevnih organizacij DIS širom po Sloveniji. Prireditev je organiziralo Društvo izgnancev Slovenije z namenom, da obeleži tri pomembne jubileje – 65-letnico izгона, 15-letnico ustanovitve društva in 15-letnico samostojne Slovenije.

Veličastno je bilo opazovati trume starejših ljudi, ki so prihajali že v zgodnjih jutranjih urah v prelepi park Mostec v Ljubljani, čeprav se je prireditev formalno pričela ob 11. uri. Čeprav so bile vremenske napovedi za tisti dan bolj slabe, pa je za prijetno razpoloženje poskrbelo nepričakovano sončno vreme. Množico prihajajočih je vzpodbujal orkester Slovenske vojske s koncertom, ki je igral vse do prihoda predsednika RS dr. Janeza Drnovškega. Njegov prihod v spremstvu predsednice DIS Ivce Žnidaršič so udeleženci slovesne prireditve nagradili z dolgotrajnim aplavzom, pristrčno pa so bili pozdravljeni tudi naslednji gostje: Danica Simšič, županja Mestne občine Ljubljana, Miran Potrč, vodja poslanske skupine SD v DZ, Boštjan Zagorac, poslanec DZ, dr. Damjan Prelovšek iz Ministrstva za kulturo, Anton Rous, državni sekretar v vladi RS, Janez Stanovnik, predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije, Srečko Lesjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Tomaž Čas, podpredsednik Združenja Sever, Jože Partl, predsednik Zveze slovenskih izseljencev iz Celovca, Alojz Kramar, predstavnik slovenskih izgnancev, ki živijo na Hrvaškem, dr. Franc Košir, direktor Arhiva Republike Slovenije, profesor dr. Borut Bohte in Marija Cigale, predsednica sklada Franc Rozman Stane.

Med gosti naj še posebej omenimo Charlesa Cl. Biedermanna, direktorja Mednarodne poizvedovalne službe in arhivov o žrtvah druge svetovne vojne iz Arolsena, ki se je kljub veliki oddaljenosti z veseljem udeležil te prireditve. Ta institucija je z bogato arhivsko dokumentacijo bistveno prispevala k učinkovitemu uveljavljanju pravic naših žrtev vojnega nasilja do odškodnin po nemškem in avstrijskem zakonu.

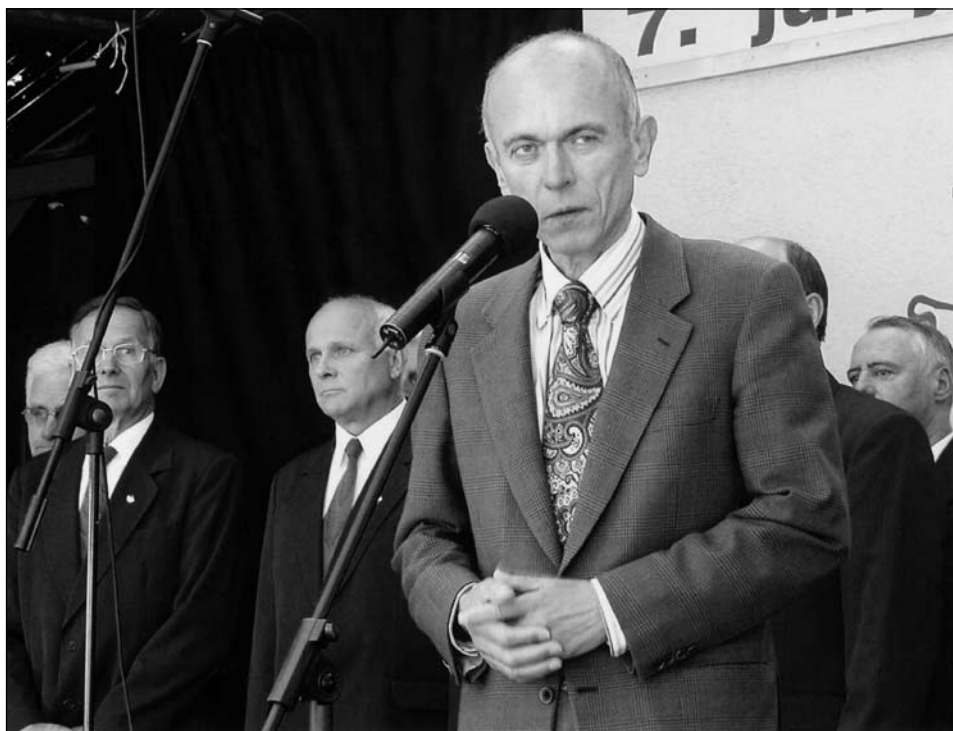
Po državni himni je sledil govor predsednice DIS Ivce Žnidaršič, takoj za pesmijo Oh kako je dolga pot pa je udeležencem govoril predsednik države dr. Janez Drnovšek. K besedi so se javili tudi gostje, nakar je sledil bogat kulturni program.

Za program prireditve lahko rečemo, da je bil le-ta resnično bogat, pester in kvaliteten. V njem so poleg orkestra Slovenske vojske sodelovali tudi moški pevski zbor Barje, znani trobentar Franc Korbar in pevec Stane Mancini ter Rafko Irgolič. Posebna pozornost je bila posvečena izbiri pesmi, saj so bile vse povezane s tematiko same prireditve. Celotno prireditev pa je povezoval dramski igralec Jože Logar.

Po končanem uradnem delu prireditve, ki je trajala okoli dve uri, pa je sledilo veselo razpoloženje, pri katerem ni manjkalo niti plesa.

A. T.

Predsednik države dr. Janez Drnovšek ob 15. obletnici delovanja DIS

Predsednik države dr. Janez Drnovšek je govoril na osrednji prireditvi ob dnevu izgnancev 7. junija 2006 v Ljubljani v parku Mostec.

(Foto: Alenka Mihajlovič)

Lepo vas pozdravljam; vse, ki ste se danes zbrali tukaj, da proslavite spomin na dogodke pred 65 leti. Spomin na čas, ko je bilo vaše mirno življenje nenadoma tako grobo, surovo prekinjeno. Spomin na čas, ko so vas odpeljali z vaših domov neznani usodi naproti v veliko negotovost. Strinjam se z vašo predsednico gospo Ivico Žnidaršič, da so to dogodki, ki jih ne smemo pozabiti, da morajo ostati v našem spominu kot opozorilo, kot opozorilo za sedanje in prihodnje generacije, da se kaj takšnega res ne sme več zgoditi. Težki so bili tisti časi za vas, težko je bilo preživeti vojno obdobje v izgnanstvu, veliko je bilo trpljenja. Prepričan sem, da vam je to ostalo močno zapisano v spominu, da vam je ta izkušnja, to trpljenje tudi pomagalo, da zgradite sebe kot človeka in da postanete zato ljudje, ki se zavedajo, da na tem svetu ne smemo drug drugemu počenjati tako slabih stvari, ampak to, da si moramo ljudje pomagati, ne pa drug drugemu delati takšnih grozot. Prepričan sem, da ste takšno izkušnjo potem v svojem življenju uveljavljali in jo prenašali tudi na druge, tudi na mlajše generacije. Takrat je bilo trpljenje povsod veliko. Danes, 15 let po ustanovitvi vašega društva in 15 let po ustanovitvi slovenske države, se nam včasih zdi to že zelo odmaknjeno; češ, to je že tako daleč. Po eni strani je res, po drugi pa seveda ne.

Še vedno so to stvari, ki se dogajajo drugod po svetu; če ne danes pri nas, se bo dogajalo kje drugje po svetu. Danes ljudje tako trpijo, kot ste vi takrat. To

je še vedno aktualno. Človeštvo še ni prišlo tako daleč, da bi lahko reklo, da smo pustili za sabo takšne strahote, da se to ne more več zgoditi. Še vedno se dogaja, marsikje po svetu. Zato moramo opozarjati, in zato moramo tudi pomagati, enkrat eni in drugič drugi. Prepričan sem, da ste bili takrat, pred 65 leti, zelo veseli, če vam je kdo ponudil roko, če vam je takrat kdo pomagal, če ste naleteli tudi takrat v tistem izgnanstvu na kakšnega človeka, ki pa je bil dober, ki pa je skušal pomagati. Prepričan sem, da je danes tako

povsod drugod po svetu, in zato moramo pomagati tam, kjer se še dogajajo takšne strahote, in res postopno, korak za korakom, doseči v svetu takšno stanje, da ne bo več vojn, da ne bo več genocidov, da ne bo več pobijanj ljudi in da ne bo več izgnanstev in da ne bodo ljudje zapuščali domov, tako kot ste jih morali vi.

Ampak – poglejmo – danes razmere marsikje po svetu. Koliko ljudi mora še vedno zapuščati domove, koliko ljudi je izgnanih iz svojih domov? Torej, vaše sporočilo je še vedno zelo aktualno, še vedno zelo prisotno, vaša izkušnja je zelo dragocena in ne sme biti pozabljena. Vaše današnje srečanje sovпада s proslavami v prihodnjih dneh ob petnajsti obletnici slovenske države.

Pred 65 leti je bil slovenski narod obsojen na izginotje, da ga ne bo več, zato so tudi vas izgnali. Danes, po 65 letih, pa lahko ugotavljamo, da imamo že 15 let svojo samostojno državo, da smo enakopravni del Evrope in da lahko sami odločamo o svoji usodi. In ker vemo, kako je, če drugi odločajo o nas, ali če nas celo želijo izbrisati s tega sveta, potem lahko temu svetu povemo tudi marsikaj takšnega, kar mu bo koristilo; da mi, Slovenci, lahko v današnjem svetu storimo marsikaj dobrega in marsikaj koristnega. Zato, da se takšne stvari ne bi več dogajale in da bi bil ta svet res boljši svet.

Ob vašem srečanju, ob vašem prazniku, vam čestitam in želim, da bi tudi v prihodnje prenašali to vaše sporočilo na pravi način, tako, da bo vplivalo na vse ljudi, da bodo delovali drugače, da bodo boljši ljudje.

Hvala lepa.

Udeležencem osrednje prireditve ob 15. obletnici delovanja Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 je pripravil promenadni koncert orkester Slovenske vojske. (7. 6. 2006)

(Foto: Alenka Mihajlovič)

. Prireditve ob 15. obletnici delovanja DIS .

Iz govora Ivica Žnidaršič, predsednice Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, na osrednji prireditvi DIS 7. junija 2006 v Mostecu v Ljubljani

Predsednica DIS Ivica Žnidaršič je na prireditvi govorila o 15-letni dejavnosti DIS ter skrbi za urejanje pravic in ohranjanje zgodovinskega spomina (7. 6. 2006)
(Foto: Alenka Mihajlovič)

Lahko smo ponosni na dejavnost DIS

Pozdravljam vse, ki ste si vzeli čas, da smo se zbrali prav na dan izgnancev, da obudimo spomin na tisti čas, ko so nas pred 65 leti pregnali od doma in nas pred izgonom strpali v hleve in konjušnice pri gradu Rajhenburg, v Meljsko kasarno in druge zbirne centre. V teh dneh mineva tudi 15 let, odkar je bilo 9. junija 1991. leta ustanovljeno Društvo izgnancev Slovenije.

Dovolj razlogov za druženje in obujanje spominov. Veseli smo, da ste se nam pridružili na današnji prireditvi v tako velikem številu in da so med drugimi z nami tudi predsednik Republike Slovenije dr. Janez Drnovšek in številni drugi ugledni gostje.

Minilo je mnogo let, kar smo morali zapustiti naša ognjišča in bili izpostavljeni krutemu trpljenju štiri leta. Nismo poznali razigrane in vesele mladosti, temveč prisilno delo, ki se je izvajalo v različnih oblikah. Danes ne želimo obujati spominov na tiste strahotne čase, ki so na vseh žrtvah pustili neizbrisne posledice in jih ne moremo in tudi ne smemo nikoli pozabiti.

Moramo pa ponovno opozoriti na nekatera zgodovinska dejstva. To smo dolžni storiti ne le zaradi nas žrtev, ki znamo odpustiti, temveč predvsem zato, da bodo še mnogi rodovi za nami vedeli, kakšno nasilje

sta v 20. stoletju povzročila fašizem in nacizem in da ga človeštvo ne sme nikoli več doživeti.

Smo žive priče prvih množičnih žrtev fašizma in nacizma, ki so nas s 140 vlakovnimi transporti odpeljali na tuje, nas zaprli v izgnanska taborišča v vseh pokrajinah tretjega rajha in imeli za sužnje. Vlaki z izgnanimi Slovenci so vozili tudi v Italijo, Madžarsko, Srbijo, na Hrvaško in v druge kraje nekdanje Jugoslavije.

Težko je opisati in predstaviti trpljenje izgnancev in beguncev, saj je v tem trpljenju izraženo 80.000 človeških usod, oropanih otroštva, mladosti, pa tudi kakovosti življenja.

Obžalujemo, da je veliko upravičencev umrlo, preden so bile popravljene krivice in uveljavljene pravice. Za umrle smo uredili vsaj to, da se obnavljajo in označujejo njihovi grobovi na tujem in da dobivajo spominska obeležja v domovini. Veliko izgnancev, beguncev in prisilnih delavcev je umrlo kmalu po vrnitvi na domove in vsa povojna leta je bila umrljivost žrtev vojnega nasilja zelo velika. Tragični so podatki, da so umirali tudi otroci in mladi ljudje, ki so preživljali mladost v težkih okoliščinah v izgnanstvu in begunstvu. Posvetimo jim trenutek tišine. Slava jim!

Tragično dejstvo je podatek, da je od 63.000 izgnanih Slovencev in 17.000 pobeglih pred izgonom danes živih še samo nekaj čez 19.000.

Ljudje v grobovih ne morejo nič storiti,

da se kaj podobnega na zemlji ne bi več dogajalo; zato smo tisti, ki smo ostali živi, dolžni povzdigniti glas za mirno sožitje med narodi. Miru na svetu ne bo, dokler ne bodo pravično porazdeljene dobrine sveta med vse ljudi, saj svet ni namenjen samo bogatim.

Ni dovolj, da vse te strahote in človeške stiske poskušajo reševati in omiliti različne humanitarne in nevladne organizacije. Kaj pa državni sistemi, v katerih so države organizirane, da bi obvladovali življenje na zemlji v korist ljudi in ohranitev narave še za druge rodove? Za doseganje tega cilja pa se morajo boriti tudi državniki-politiki na vseh kontinentih sveta.

In prav to so pobude tudi našega predsednika RS dr. Janeza Drnovška. Njegova prizadevanja zelo podpiramo, ker verjamemo, da je možno spreminjati svet na bolje, če bi bilo dovolj aktivnosti v tej smeri.

Grozodejstva, ki smo jih doživljali Slovenci in z izgonom še posebej mi slovenski izgnanci, niso dovolj opisana v zgodovinskih učbenikih in filmih. Slovenci ne premoremo niti resnega filma o izgonu Slovencev in njihovem vračanju leta 1945.

Rdeči križ Jugoslavije, ki smo ga tedaj vodili Slovenci.

Ko se oziramo na prehojeno pot našega društva, ustanovljenega 9. junija 1991, lahko s ponosom ugotovimo, da je bila le-ta uspešna, ker smo vztrajali v globoki veri, da bomo končno le uveljavili naše pravice v samostojni državi, ker nas v prejšnji državi niso nikoli priznali kot žrtve vojnega nasilja.

Pred 15 leti ni nihče verjel, da nam bo po več kot 50 letih uspelo uveljaviti status žrtev vojnega nasilja in pravice na tej podlagi.

Za doseg tega cilja je bilo napisano nešteto pisem, peticij in gradiv z zahtevami, naslovljenimi na vlado, na ministrstva, na slovenski parlament in na razne organe nemške države, na nemške kanclerje, na ameriškega predsednika in na evropske komisarje.

Vsa zbrana gradiva so bila v pomoč pristojnim ministrstvom, Vladi RS in državnemu zboru pri postopnem zakonskem urejanju statusa in pravic slovenskih izgnancev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja. Naj navedem le nekaj dejstev o poti, prehojeni za uveljavitev naših pravic:

Del udeležencev prireditve DIS 7. 6. 2006 v Ljubljani v Mostecu.
(Foto: Alenka Mihajlovič)

Kdaj bomo dobili kakšno večje literarno delo o trpljenju izgnancev, ki so se po drugi svetovni vojni vrnil na opustošene domove, o otrocih, ki so izgubili leta šolanja; zanimiva bi bila tudi analiza, zakaj kar 30 % fantov, ki so se vrnil iz izgnanstva, ni služilo vojske in zakaj je bilo tudi toliko samomorov pri otrocih in mladini, ki je bila podvržena krutemu vojnemu nasilju.

Uveljavljanje statusa in pravic

Starši še živih izgnancev so se večkrat obračali na državne organe nekdanje države in neposredno na Nemčijo z zahtevami po vojni odškodnini. ZR Nemčija je za vojno odškodnino plačala le dva odstotka zahtevane vsote in se izgovarjala, da ni sama pravna naslednica tretjega rajha, ker da obstaja tudi Nemška demokratična republika.

Zato ni naključje, da smo Slovenci po padcu berlinskega zidu (leta 1989) in združitvi Nemčij med prvimi začeli znova zahtevati vojno odškodnino in od zveznih organov nekdanje države pridobili tudi podatke o zahtevani in dobljeni vojni odškodnini. Pri tem nam je veliko pomagal

- V letih 1991 in 1992 je Društvo izgnancev Slovenije na podlagi podatkov, zbranih v letih 1989 in 1990, dokazalo, da se je družbena lastnina povečala z dobljenim delom vojne odškodnine in ugodnimi posojili. Izgnanci zato nismo soglašali, da bi se privatiziralo in razprodalo družbeno premoženje, ustvarjeno in dokapitalizirano s sredstvi vojne odškodnine.
- Doseženo je bilo, da je bil 11. 11. 1992 sprejet 33. člen Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki je uzakonil ustanovitev Sklada za poplačilo vojne odškodnine in določil, da se del kupnine od prodaje družbenega premoženja usmeri v ta sklad.
- Društvo izgnancev Slovenije je bilo med pobudniki, da se ustanovi medresorska komisija Vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode, ki je bila ustanovljena 1. oktobra 1992 in je nekaj let dobro delovala.
- Predsedniku slovenskega parlamenta so bile 15. novembra 1992, na velikem zborovanju na Bučki, postavljene zahteve za uveljavitev statusa in pravic izgnancev in drugih žrtev vojnega nasilja.
- Marca 1993 smo napisali prve teze za Zakon o vojni odškodnini zaradi izгона,

Tudi pod šotorom, če bi deževalo, je bilo vse polno udeležencev prireditve ob dnevu izgnancev 7. 6. 2006 v Mostecu. (Foto: Alenka Mihajlovič)

. Prireditve ob 15. obletnici delovanja DIS .

Od leve proti desni: Stane Mancini, Rafko Irgolič in Franc Korbar na prireditvi DIS v Mostecu (7. 6. 2006)

izgube življenja, poškodovanega zdravja, odvzete prostosti in premoženja. V teh težah smo opredelili zahteve za štiri vrste odškodnin.

- Državni zbor je 9. februarja 1994 obravnaval poročilo o odprtih vprašanjih vojnih odškodnin in sprejel 20 sklepov. Z njimi je bilo Vladi RS naloženo, da mora pripraviti celovito oceno vojne škode in izoblikovati zahtevek Republike Slovenije do Nemčije v zvezi z vojnimi odškodninami.
- V letu 1995 sta bila sprejeta dva zakona, pomembna za uresničevanje pravic prvih množičnih žrtev vojnega nasilja. Zakon o uporabi sredstev, pridobljenih iz naslova kupnine, in Zakon o žrtvah vojnega nasilja, ki upravičencem zagotavlja: dosmrtno mesečno rento, zdravstveno varstvo, priznanje pokojninske dobe, pokojnino pod ugodnimi pogoji, pravico do vojne odškodnine po posebnem zakonu in prednost pri dodelitvi socialnega stanovanja.

Vojno odškodnino za fizično in psihično trpljenje smo lahko uveljavili šele po sprejemu Zakona o skladu za poplačilo vojne škode leta 2001, kot tudi simbolično odškodnino 200.000 SIT za umrle starše. Skratka, uveljavili smo naše zahteve, še vedno pa je ostalo odprto in nerešeno vprašanje odškodnin za premoženje in nepremično premoženje.

Vseh 15 let si prizadevamo, da bi svoj dolg poravnale naslednice agresorskih držav, zlasti Nemčija, ki je Sloveniji in Slovencem največ dolžna.

Za dosego tega cilja smo Ministrstvu za zunanje zadeve posredovali številna

gradiva in pobude, vendar povratnih informacij, zakaj Slovenija ni zahtevala preostale vojne odškodnine, nismo dobili. Slovenska država tudi ni zahtevala, da bi slovenski izgnanci, prisilni delavci bili vključeni v nemški zakon Spomin, odgovornost in prihodnost in avstrijski Zakon o spravi.

Sami smo uveljavili pravice po nemškem in avstrijskem zakonu

Zato smo svoje zahteve posredovali nemškemu parlamentu 7. maja 2000 preko angleške odvetniške skupine LEIGH DAY iz Londona.

23. novembra 2000 smo sklicali tematsko konferenco v Ljubljani z mednarodno udeležbo, kjer smo predstavnikom Mednarodne organizacije za migracije (IOM) in avstrijske vlade razložili usodo slovenskih prisilnih delavcev. Na tej tematski konferenci je sodeloval tudi generalni direktor največjega arhivskega centra o žrtvah vojnega nasilja iz Arolsen, Charles Claude Biedermann, ki je danes med nami. Ta ustanova je nemškemu kuratoriju in IOM posredovala podatke tudi o slovenskih žrtvah druge svetovne vojne.

Februarja 2001 smo podpisali dogovor z Mednarodno organizacijo za migracije s sedežem v Ženevi, da smo preko te organizacije uveljavili odškodnino za prisilno delo. Izredno dobro smo razvili tudi sodelovanje z avstrijskim Skladom sprave.

Tako je našemu društvu samemu uspelo, da je več kot 12.000 Slovencev dobilo po nemškem zakonu odškodnino za prisilno delo in 2000 po avstrijskem zakonu sprave.

Pričakujemo povračilo odškodnine za gmočno škodo

Slovenski izgnanci in begunci kot prve množične žrtve nacizma imamo po 65 letih izгона pravico vprašati, zakaj nam tudi vojna škoda za premoženje in nepremično premoženje še ni poravnana.

Že prejšnja vlada RS je sklenila, da bo obnovila delo Medresorske komisije za obravnavo vprašanj vojne škode. V tej komisiji sodeluje tudi pet ministrov slovenske vlade. Zato pričakujemo, da bo država v doglednem času sprejela ustrezen zakon, saj smo slovenski izgnanci najrevnejši del slovenskega prebivalstva, zaradi česar je prizadeta še druga in tretja generacija slovenskih izgancev. Dokler to ne bo urejeno, za nas druga svetovna vojna še traja.

Ohranjamo zgodovinski spomin

V teh 15 letih pa se nismo ukvarjali le s popravilo krivic in uveljavljanjem pravic, ampak tudi z ohranjanjem zgodovinskega spomina. V okviru DIS je že leta 1992 začel izhajati časopis Vestnik, izdan je bil zbornik Izgnanci in napisani knjigi Nekaj o vojni škodi in pravicah - zgodovinska, pravna in humanitarna dejstva, knjiga Z javno besedo do pravic, dve knjigi Spominov in pričevanj, knjižica o vseh pomnikih, namenjenih izgancem in umrlim v izgnanstvu, brošura o umrlih in brošura o predpisih in zakonih, po katerih uveljavljamo pravice.

Skrbimo tudi za muzejske zbirke, ki jih stalno dopolnjujemo. Prizadevamo si, da bi Muzej slovenskih izgancev na gradu Rajhenburg postal Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma v letih 1941-1945 in nasilju nad Slovenci v Italiji po letu 1920.

Danica Simšič, županja Mestne občine Ljubljana:

Vsem lep pozdrav, v zelenem Mostecu naše Ljubljanke, mesta heroja, glavnega mesta Republike Slovenije, ki vas prisrčno pozdravlja in izkazuje vse spoštovanje vašemu življenju, ki ga je usodno zaznamovalo dogajanje v času druge svetovne vojne. Pozdravljeni v glavnem mestu Slovenije, ki razume vašo bolečino, kajti tudi samo je bilo med drugo svetovno vojno obdano z bodečo

Organizirali smo številna zborovanja, informativne in tematske konference, razstave in pohode ob nemško-italijanski meji, razvili 35 praporov in na kasete posneli skoraj vse pomembnejše dogodke iz 15-letne dejavnosti DIS.

Ni nam žal, da smo za popravilo krivic in uveljavitev pravic slovenskih izgancev in beguncev ter za ohranjanje zgodovinskega spomina dali na voljo ves svoj čas, znanje, pa tudi veliko lastnih materialnih sredstev.

Zakaj govorimo o tem še danes, po 65 letih našega izгона? Zato, ker bi nekateri radi, da se to pozabi.

Kako je mogoče, da je lani v slovenskem jeziku izšla knjiga Okupacija in revolucija v Sloveniji, pravna študija nemškega avtorja Dieterja Blumenwita, v kateri se grobo izrablja mednarodno humanitarno pravo za opravičevanje nasilja okupatorjev.

Kako je mogoče, da komu pride na misel, da bi sprejeli novelo zakona na podlagi, po kateri bi uveljavljali status žrtve vojnega nasilja tudi sodelavci okupatorja, ki niso nikoli vprašali, kam so nacisti in fašisti odgnali 63.000 Slovencev in kam se je zateklo 17.000 slovenskih beguncev.

Spoštovani! Pred nami je obdobje, ko bo treba večjo pozornost posvetiti socialnemu in zdravstvenemu varstvu naših članov; ne le samo zaradi visoke starosti, ampak tudi zaradi bolezni, onemoglosti, invalidnosti. To bo terjalo od društva veliko skrb in neposredno pomoč in iskanje novih oblik oskrbovalnih dejavnosti na domu. Zato bo treba v Krajevne organizacije pritegniti tudi potomce izgancev in beguncev.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste na kakršen koli način prispevali k ustanovitvi in razvoju DIS in k temu, da so bile naše pravice uveljavljene.

Še posebej se zahvaljujem sredstvom javnega obveščanja in novinarjem, ki so leta spremljali naše delo in javnost o tem objektivno obveščali.

Naj bo današnji dan še tem bolj radosten, ker bomo že čez nekaj dni slavili tudi 15. obletnico ustanovitve samostojne, demokratične države. Vsi moramo storiti še več, da bo naše življenje v njej prijazno in srečno za vse.

Želim vam prijetno druženje!

Praporščaki DIS na prireditvi v Ljubljani, v rekreacijskem parku Mostec 7. 6. 2006 (Foto: Alojz Rupar)

. Prireditve ob 15. obletnici delovanja DIS .

S pozdravno besedo so sodelovali na jubilejni prireditvi DIS tudi nekateri gostje Objavljamo del njihovih govorov

Charles Claude Biedermann, direktor Mednarodnega poizvedovalnega centra za žrtve vojnega nasilja iz Arolsen:

Spoštovani predstavniki slovenskega parlamenta, spoštovana gospa županja, spoštovani izgnanci, spoštovana predsednica Društva izgnancev Slovenije, predstavniki veteranov in borcev, spoštovane gospe in gospodje!

Vsi se danes petinšestdesetič spominjamo dneva, ko so bili Slovenci pregnani, in obeležujemo petnajstletnico delovanja Društva izgnancev Slovenije. Kot predstavnika Mednarodnega poizvedovalnega centra me izredno veseli, da ste me povabili medse na to veliko prireditev. Naš center je bil svoj čas ustanovljen zato, da bi pomagal žrtvam, ki jih je preganjal nacionalfasistični režim. Glavna naloga našega centra, ki se nahaja v Bad Arolsen, je humanitarni mandat. To pomeni predvsem zavzemanje za interese žrtev oziroma njihovih svojcev. Poročila in izvlečki dokumentov so osnova za uveljavitev vseh pravic, do katerih imate možnost kot bivši izgnanci. Prav zaradi tega skupnega sodelovanja smo uspeli, da so številni upravičenci dobili zelene odgovore. Dovolite, da se predsedstvu DIS in posebej vam, gospa Žnidaršičeva, za neutrudni prispevek in delo zahvalim. Prav zaradi vaših prizadevanj smo lahko 19. decembra 2002 z Arhivom Republike Slovenije podpisali dokument o izmenjavi podatkov o žrtvah druge svetovne vojne. Dragoceni prispevek, ki smo ga pridobili na podlagi tega dokumenta, nam je omogočil, da smo kmalu lahko izdali številna zelo zaželena potrdila. Dovolite, da se na tem mestu zahvalim tudi vam, direktor Košir, in vašim sodelavcem za pomoč. Korist naših skupnih prizadevanj je bila zelo kmalu vidna, saj je Mednarodna organizacija za migracije v Ženevi našemu centru skupaj posredovala 57.528 povpraševanj o izgancih iz Slovenije. Do sedaj so vsa ta povpraševanja, razen preostalih 500, bila že zaključena in je postopek pri nas končan. Društvu izgnancev Slovenije želim še naprej vse dobro in veliko uspeha!

Jože Partl, predsednik Zveze koroških izseljencev Celovec:

Koroški pregnanci se čutimo zelo počaščene, da se smemo spomniti dneva, odkar imate samostojno Društvo izgnancev Slovenije. Mogoče včasih zveni nerazumljivo, da to v prejšnji državi ni

Dušan Andrej Kocman, župan Občine Kozje:

bilo mogoče. Mogoče je prejšnja oblast le ločila med bolj in manj trpečimi, med dobrimi in manj dobrimi borci. Vendar ti preprosti ljudje, ki so morali zapustiti svoje domove, so veliko pretrpeli, saj v tistem času svet še ni bil mobilni, kot je danes, in je bila to zanje groza.

Prej sem slišal, da je izšla knjiga nemškega avtorja, kjer se omalovažuje izgon ljudi. Povedal bi le, da je to stara praksa že tudi pri nas v Avstriji, saj nam dolga leta niso priznali, da smo bili res priprti oziroma zastraženi na prisilnem delu itd. Zadnjih dvajset let se je to spremenilo in so naša taborišča imenovali Anhaltelager, kar bi pomenilo, da so bili izgnanci malo pridržani, »shranjeni«, zato, »da nam ni bilo treba doma trpeti«. To so tudi pri nas poskušali dokazovati.

Srečen sem pa tudi, da predsednica našega društva, ki ima na skrbi toliko ljudi, ki so bili izgnani in pregnani, še vedno najde čas tudi za nas, zamejce, kajti povem vam, da manjšina, ki nima opore v matičnem narodu, hira. In včasih koroški Slovenci tudi v drugih državah, kjer živimo, čutimo, da smo vam nekako v breme, pri DIS-u pa ni tako. Zato smo srečni, da imate tako predsednico, ki se zanima tudi za nas. Zato ji izrekam zahvalo za vso njeno skrb tudi za nas in ji izročam priznanje Zveze slovenskih izseljencev.

Janez Stanovnik, predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije:

Spoštovani predsednik republike, draga Ivica, spoštovani udeleženci! Zahvaljujem se za povabilo in vas pristrčno pozdravljam. Narod kot tudi človek se rodita v trpljenju. Vi, slovenski izgnanci, ste simbol trpljenja slovenskega naroda, iz katerega se je kot Feniks iz pepela dvignila naša svobodna domovina.

Kajti »domovina je ena, nam vsem dodeljena«, kot je pel Oton Župančič. Tudi govorec na Nanosu je ondan govoril o »mater domovini«, ki v svojem objemu združuje seme in pleve: ni pa povedal – zato pa povem jaz – da seme sejemo,

da skali in rodi klas, da iz klasa spečemo kruh, ki je življenje in bodočnost, pleve pa odvržemo in izločimo. Nikdar pa ne smemo semena mešati s plevami, ker iz te moke tudi ta naš predsednik ne more speči slastnega kruha.

Dušan Andrej Kocman, župan Občine Kozje:

Spoštovana predsednica DIS Slovenije, spoštovani predsednik Republike Slovenije, spoštovane izgnanke in izgnanci, vsi in vsak posebej lepo pozdravljeni v imenu Občine Kozje, kraja, od koder je nemški okupator leta 1942 izgnal kar 62 družin in vse prebivalce sosednje občine Bistrica ob Sotli ter del prebivalcev iz občine Podčetrtek. **Izgnani in ubiti so bili tudi moji stari starši.** Samo vi, spoštovane izgnanke in izgnanci, veste, kaj se dogaja v človeku, ko je na surov način poteptan osnovni človeški ponos in civilizacijske norme, ko mora človek prisilno zapustiti svoj ljubljani dom, prijatelje, svojo vas, svojo ljubezen do zemlje, sadovnjaka, vinograda, domačih živali, farne cerkvice in še bi lahko našteval. **Zato ne samo da vas spoštujemo, temveč smo vas dolžni spoštovati, vas upoštevati in pomagati vaši organizaciji.**

Prav zaradi teh dejstev sem kot župan Občine Kozje skupaj z drugimi župani in Društvom izgnancev Slovenije s ponosom podpisal listino o nameri za nadaljnjo obnovo dela hlevov in konjušnic pri gradu Rajhenburg.

Gregor Kaplan, tretja generacija izgnancev:

Pozdravljam vse udeležence tega veličastnega zborovanja. **Tukaj sem kot tretja generacija slovenskih izgnancev.** Izgnana je bila moja stara mati, moji strici in tete, vse sorodstvo. Zato ni naključje, da sem se že med študijem srečal z Društvom izgnancev Slovenije, pomagal pri njegovem delu ter se seznanil z vašimi težavami in trpljenjem. Tudi tema moje diplomske naloge je bila gmotna škoda,

ki so jo povzročili okupatorji v drugi svetovni vojni Sloveniji. Za potrebe DIS sem zbral tudi podatke o nasilju madžarskega okupatorja, ker je v slovenski zgodovini to pomanjkljivo obdelano. Nastala je skromna brošurica. Upam, da bodo ti podatki društvu koristili. **Potomci izgnancev in beguncev smo dolžni skrbeti, da trpljenje naših starih staršev in staršev ne bo nikoli pozabljeno.**

Jože Križančič, podpredsednik DIS:

Spoštovane izgnanke in prijatelji našega društva! Draga naša predsednica DIS Ivica Žnidaršič! Že večkrat smo zapisali in tudi ob petnajstletnici našega društva je nastopil trenutek, da Ti rečemo hvala. Slovenski izgnanci smo imeli posebno srečo, da imamo med nami osebnost te velike skupnosti izgnancev, ki je s svojo neomajno voljo in sposobnostjo pomagala pri uveljavitvi naših pravic in ohranjanju spomina na tisti čas, ko smo bili obsojeni na izginotje. Ob 15. obletnici Ti čestitamo in se zahvaljujemo za uspešno prizadevanje in trud, ki si ga vložila, da naše društvo uspešno deluje in da uživamo dosežene pravice in ohranjamo zgodovinska dejstva.

Alojz Rupar, predsednik KO DIS Boštanj:

Dovolite mi, da se tudi jaz ob petnajstletnici delovanja DIS v imenu nas vseh zahvalim predsednici Ivici Žnidaršič za njen neizmerni trud v delu društva in dosežene uspehe. Brez njene izjemne požrtvovalnosti, predanosti in vztrajnega dela ne bi dosegli tega, kar smo. Prav lepa hvala!

Jože Logar, voditelj prireditve:

Predsednica Krajevne organizacije DIS Kranj Marija Škofič me je prosila, da se vam v njenem imenu in imenu kranjskih izgnancev zahvalim za dobro sodelovanje in požrtvovalno delo ter vam izročim šopek orhidej.

Danica Velkavrh

. Prireditve ob 15. obletnici delovanja DIS .

Odkritje spomenika izgnancem v Trbovljah

Trboveljski župan Bogdan Barovič in poslanec DZ Franc Žnidaršič sta odkrila spomenik izgnancem. (Foto: Stane Weiss)

Ob občinskem prazniku Občine Trbovlje, ki Trboveljčane spominja na prihod fašistične orjune v Trbovlje leta 1923, in ob 65-letnici izгона Slovencev, ko nas je izgnal nemški okupator, smo po 15 letih samostojne Slovenije odkrili spomenik izgnancem, taboriščnikom, ukradenim otrokom in pobeglim pred vojnim nasiljem. Spomenik je postavljen v parku pred občinskim poslopjem, kar mu daje še posebno veljavo. Spomenik je projektiral Trboveljčan, univerzitetni diplomirani inženir arhitekture Jurij Kolenc, v sodelovanju z univerzitetno diplomirano inženirko krajinske arhitekture dr. Ano Kučan. Relief na spomeniku je delo trboveljskega rojaka akademskega kiparja **Stojana Batiča**. Relief je imenovan 'Izgon - svoboda - vrnitev', kar tudi prikazuje. Ob odkritju spomenika sta govorila poslanec Državnega zbora in župan Občine Trbovlje **Bogdan Barovič** in poslanec Državnega zbora **mag. Franc Žnidaršič**. Predsednica Krajeвне organizacije Trbovlje **Ljudmila Tolar** pa je pozdravila vse prisotne in se zahvalila za udeležbo in pomoč. Odkritja so se udeležili akademski kipar **Stojan Batič** s soprogo in hčerko, predsednica Društva izgnancev Slovenije **Ivica Žnidaršič**, podpredsednik Društva izgnancev Slovenije **Jože Križančič**, podpredsednica Liberalne demokratične stranke Slovenije **Zdenka Cerar** in njen

soprog, naš olimpijec **Miro Cerar**, poslanec Državnega zbora **Aleš Gulič**, univerzitetna profesorica krajinske arhitekture **Ana Kučan** s študentoma, univerzitetni diplomirani inženir arhitekture **Jurij Kolenc**, župan občine Litija **Mirko Kaplja**, župan občine Radeče inženir **Franc Lipoglavšek** in 16 praporščakov Krajevne organizacij, katerim se lepo zahvaljujemo za udeležbo, ter številni Trboveljčani in izgnanci. Predsednica Društva izgnancev Slovenije **Ivica Žnidaršič** je županu in poslancu Državnega zbora **Bogdanu Baroviču** poklonila drugo knjigo 'Spominov in pričevanj'. Za postavitev spomenika so prispevali člani Krajevne organizacije Trbovlje, sklad **Franca Rozmana Staneta**, Društvo izgnancev Slovenije, rudnik Trbovlje - Hrastnik, Ljubljanska banka, zavarovalnica Triglav, občinska odbora Liberalne demokratične stranke Slovenije in Nacionalne stranke, nekateri obrtniki ter Občina Trbovlje. Posebej se zahvaljujem članu naše Krajevne organizacije in svetovalcu predsednice **Ivanu Krošlju**, ki je nesebično pomagal pri pripravah, nadzoru in gradnji spomenika, prav tako se zahvaljujem drugemu članu Krajevne organizacije **Stanku Weissu** za slikovni material.

*Ljudmila Julijana Tolar,
predsednica KO DIS
Trbovlje*

Govor mag. Franca Žnidaršiča, poslanca DZ, ob odkritju spomenika

Spoštovane izgnanke, izgnanci in druge žrtve vojnega nasilja, spoštovani župan Trbovelj, spoštovani občani in gostje! V posebno čast mi je, da sem danes tukaj z vami, da vas smem pozdraviti in vam spregovoriti kot izgnanec in tudi kot vaš poslanec. Zbrali smo se, da odkrijemo spomenik izgnancev v spomin na umrle v izgnanstvu in v opomin vsem sedanjim in bodočim

rodovom, ki bi sicer utegnili pozabiti žalostno usodo svojih prednikov. Iz teh krajev je bilo pregnanih 1283 Slovencev, v taborišča in zapore več kot 900, ukradli so 22 otrok. Hitler je v Mariboru leta 1941 napovedal, da bo Slovenijo zbrisal z zemljevida Evrope in naše kraje z naseljevanjem Nemcev naredil nemške. Slovenski narod je bil določen najprej za hlapce, nato pa za uničenje.

V ta namen so okupatorji pričeli odstranjevati in uničevati vsa znamenja, ki so kazala, da tukaj živimo Slovenci. Nad Slovenci so okupatorji izvajali številne oblike nasilnih dejanj, ki so bila po stopnji grozovitosti zločinska dejanja, v neizmernem nasprotju s tedaj že veljavnim mednarodnim humanitarnim pravom. Slovence so pošiljali v koncentracijska taborišča, organizirali množičen izgon civilnega prebivalstva v izgnanska taborišča okupatorskih držav in v kraje bivše Jugoslavije. Otroci so bili odvzeti staršem, mnogi so bili zaprti, poslani na prisilno delo, ostali v ujetništvu, mnogi so bili usmrčeni ali ustreljeni kot talci, nad sto tisoč Slovencev je bilo tako ali drugače prisilno mobiliziranih v okupatorsko vojsko. Že leta 1941, kmalu po okupaciji, so zlasti Nemci začeli z izgonom slovenske inteligence in aretacijami zavednih ljudi. V prvem valu so izgnali v Srbijo 7.500, na Hrvaško 10.000, na Madžarsko 2700 Slovencev, jeseni leta 41 pa so nasilno pregnali z njihovih domov kar 45.000 Slovencev v vse pokrajine nemškega rajha. Okupator je izgnancem zaplenil vse premoženje. Vsemu temu in drugemu nasilju se je slovenski narod uprl. Združeni v NOB in v zavezništvu s protinacistično koalicijo je slovenski narod prispeval veličasten delež k porazu okupatorjev. Trbovlje so dale 2546 borcev za svobodo. Za osvoboditev domovine je padlo 26.000 borcev, okupator je pobil nad 20.000 civilnih oseb, več deset tisoč jih je umrlo v taboriščih, izgnanstvu, na vzhodni fronti, na prisilnem delu, v ujetništvu in zaporih zunaj naših meja. Veliko izgnancev in drugih žrtev vojnega nasilja je že pomrlo. Prihajajo novi rodovi, ki premalo vedo o tem, kako kruto so se Nemci lotili iztrebljanja Slovencev. Ohranitev in krepitev zgodovinskega spomina na tisti čas je dolžnost in odgovornost vseh nas, ki smo imeli srečo, da smo preživeli strahote druge svetovne vojne. Slovenski izgnanci smo bili prve množične civilne žrtve nacizma, zato je bilo krivično, da prejšnja država ni uredila naših pravic. Šele samostojna slovenska država je prisluhnila posameznikom, ki so opozarjali na ta problem. K uresničitvi posebne skrbi

države za žrtve vojnega nasilja, ki jo določa 50. člen naše Ustave, pa je brez dvoma največ prispevalo 15-letno delo Društva izgnancev Slovenije, ki je z enotnim nastopom in zgodovinskimi in pravnimi dejstvi pripomoglo, da je bil sprejet Zakon o žrtvah vojnega nasilja, po katerem danes uresničuje pravice že nad 70.000 žrtev. Samo DIS-u gre zasluga, da so dobili tudi izgnanci odškodnino za prisilno delo po nemškem in avstrijskem zakonu. Do danes je ostalo odprto vprašanje poplačila materialne škode iz 2. svetovne vojne, ker je Republika Nemčija poplačala le 2 % škode, ki jo je povzročil nemški rajh v tistem času. Predvidene spremembe ZŽVN naj bi vključile še otroke vseh pobitih med vojno, otroke, rojene v tujini po 15. 2. 1945, begunce zaradi porušenih ali požganih domov in mobilizirance v nemško vojsko, čemur mi v DeSUS-u ne nasprotujemo. Nasprotujemo pa vsem tistim, ki bi tako oblikovane rešitve zlorabili s priznanjem statusa narodnim izdajalcem ali sodelavcem okupatorja samo zato, ker so pobegnili pred zasluženim kaznjem. Tisti, ki bi zakon uresničil na tak način, bo postal narodni izdajalec tudi sam. Verjamem, da se to ne bo godilo, in upam, da bo končno sprejet tudi zakon o poplačilu materialne odškodnine in da bo država v ta namen izterjala od R. Nemčije vsaj del nikoli plačanega dolga. Spoštovani! Lani smo praznovali 60-letnico vrnitve iz izgnanstva in begunstva Slovencev ter praznovali 60 let zmage nad fašizmom in nacizmom. Letos pa mineva 65 let od izгона Slovencev. V teh dneh praznujemo 15-letnico ustanovitve DIS. Ob teh jubilejih je prav, da se spomnimo našega trpljenja, radosti vrnitve in svobode v lastni državi, v kateri bi morali vsi državljani delovati z željo zgraditi svet brez sovraštva, delitve in večnih sporov, da bi samo tako lahko dolgoročno preživeli v krutem svetu vojn, globalizacije in nestrpnosti, zavedajoč se svoje minljivosti. Na koncu dovolite, da vsem občanom Trbovelj čestitam za občinski praznik, izgnancem pa za postavitev spomenika! Hvala lepa!

Govor Bogdana Baroviča, župana Občine Trbovlje in poslanca DZ

Trboveljčanke, Trboveljčani, Slovenci, spoštovana kolega iz Državnega zbora **Aleš Gulič** in **Franca Žnidaršič**, občinske svetnice, svetniki, izgnanci! Najhuje v življenju je, če človek izgubi svoj dom, vas, mesto, domovino. V Sloveniji je bilo takšnih več deset tisoč. V Trbovljah več kot 1000. Vzela jih je noč. Odtrgani od domačega ognjišča so se izgubili - za veliko njih še danes ne vedo, kakšna je bila njihova usoda. Mnogi so umrli - zaradi izčrpanosti - izčrpalo jih je suženjsko delo, lakota, domotožje. Drugi še živijo. Živijo v grozotah spominov, z bolečino v srcu legajo k počitku v strahu pred morečimi sanjami, ki so odsev preživelih bolečin. Danes bomo v Trbovljah s ponosom odkrili spomenik izgnancem. Spomenik bo

mimoidoče spominjal na trpljenje vseh izgnanih in nas prepračal, da nikoli več ne bomo dovolili, da bi se komurkoli v življenju zgodilo kaj podobnega. Spomenik je avtorsko delo akademskega kiparja, našega rojaka, **Stojana Batiča**, njegovih sodelavcev, krajinske arhitekta **Ane Kučan** in arhitekta **Jurija Kolenca**. Tudi njim hvala. Današnja otvoritev pa je v Trbovljah, v okviru praznovanja občinskega praznika in ob prisotnosti avtorja **Stojana Batiča**, našega rojaka, Trboveljčana in občinskega nagrajenca, še toliko bolj slavnostna, ker lahko avtorju čestitamo tudi za njegov rojstni dan. Srečno in naj preteklost ostane le v opomin in naj prihodnost v svoj okvir nikdar več ne umesti slike trpeče preteklosti!

Education and Culture

Culture 2000

Strokovna ekskurzija DIS v Bad Arolsen

Največji Mednarodni poizvedovalni center v Nemčiji

Udeleženci strokovne ekskurzije v dokumentacijskem centru o žrtvah druge svetovne vojne v Arolsenu
(Foto: Alojz Rupar)

Strokovna ekskurzija v Nemčijo od 7. do 10. maja pod pokroviteljstvom Društva izgnancev Slovenije in pod vodstvom Zdenke Kaplan, ki je prevajala iz nemščine in v nemščino in nas med vožnjo opozarjala na znamenite ljudi in kraje, koder smo se vozili, je organizacijsko in strokovno odlično uspela. Udeležili so se je tudi predsednica DIS Ivica Žnidaršič, podpredsednik DIS Janez Komljanec ter nekateri člani IO DIS, člani komisij in nekateri predsedniki KO DIS. Prvi daljši postanek smo imeli v Neresheimu, kjer so problemi zaradi ukinjanja grobov slovenskih izgnancev. Najprej smo si ob cerkvi ogledali slovenske grobove, ki pa so bili enako lepo oskrbovani s cvetjem kot grobovi samostanskih bratov. Zaradi prostorske stiske se le-ti želijo znebiti naših grobov in jih prekopati. Pater Martin, ki bi nas moral sprejeti, o obisku je bil pravočasno obveščen, je bil »odsoten«. Vendar je Zdenka Kaplan dežurnemu patru povedala, da ne bomo dovolili, da bi se odstranjali grobovi slovenskih izgnancev. Sprejel nas je župan Neresheima, obljubil je, da se bo v samostanu zavzel za naše grobove, hkrati pa nas je opozoril, naj ne pričakujemo preveč, ker gre za zasebno lastnino, zato patrom ne more ukazovati.

Pot nas je vodila do starega mesta Kassel ob reki Fuldi. Tudi tu smo se napotili na pokopališče, ki bolj spominja na park. Med drevesi in na pokošeni travi stojijo kameniti spomeniki s slovenskimi imeni. Nato smo se odpeljali v Bad Arolsen. V tem kraju je Mednarodni poizvedovalni center o žrtvah druge svetovne vojne, ki je največji na svetu. Arhiv deluje v petih velikih zgradbah. Vodstvo pa je zaupano Mednarodnemu Rdečemu križu, zato je predstojnik Arhiva vselej Švicar. Nemčija pa se je zavezala, da bo Zavod finančno vzdrževala. V centralnem imeniku je v 22.000 škatlah spravljenih 47.000.000 imen, ki so ključ do informacij in dokumentov, ki se brezplačno izdajajo proslcem. Vodje oddelkov so nas vodili iz pisarne v pisarno, iz oddelka v oddelk in nam sproti razlagali potek arhiviranja. V letih 1998/99 so papirne podatke prenesli v računalnik. Do danes je že 55 % ohranjenih dokumentov na mikrofilmih. Na enem mikrofilmu jih je 2000. V Bad Arolsenu hranijo tudi druge predmete taboriščnikov, kot so: slike, zdravstvene izkaznice in druge osebne predmete. V arhivu imajo tudi podatke o ljudeh, ki se po drugi svetovni vojni niso mogli vrniti na svoje domove zaradi verskih, političnih ali rasnih razlogov.

Nekateri podatki o Mednarodnem poizvedovalnem centru

Ustanovljen leta 1943 na pobudo RK v Londonu in leta 1946 premeščen v Bad Arolsen. Vodi ga Mednarodni komite Rdečega križa in njegov pečat je garancija, da so informacije tega centra točne.

Center ima nadzorni svet, ki mu pripada, poleg Nemčije še 11 držav, ki so bile v II. svetovni vojni najbolj prizadete, to so: Belgija, Francija, Nemčija, Grčija, Velika Britanija, Izrael, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Poljska in ZDA. Leta 1973 je bilo določeno, da se delo centra podaljša za nedoločen čas. Konec leta 2004 je bilo v njem zaposlenih še 384 oseb.

Naloga Mednarodnega poizvedovalnega centra je:

- zbiranje podatkov o žrtvah vojne
- urejanje teh podatkov
- shranjevanje in
- preverjanje podatkov

Če ta center nima podatkov, jih išče po vseh arhivih, občinah, zavarovalnicah, po sodiščih in podjetjih tudi v drugih državah. Ko dobijo kakršnokoli pozitivno znamenje, se trudijo naprej tako, da še vedno vsako leto rešijo po 5000 primerov. Zaradi popačenosti priimkov žrtev, ko so jih nacisti želeli ponemčiti, je zelo težko priti do pravega priimka, zato naredijo iz obstoječega veliko oblik in tako se išče naprej.

Še po 60 letih otroci, bratje in sestre ter drugo sorodstvo iščejo informacije o usodah svojcev. Še vedno je samo v Nemčiji do današnjega dne pogrešanih 1.3 milijona oseb. Še vedno otroci ugotavljajo, da so bili posvojeni in hočejo najti svoje starše (to so ukradeni otroci). Otroci, rojeni med vojno, iščejo očete (posilstva žensk s strani tujih vojakov) itd.

Če bi dokumente tega centra položili eden poleg drugega, bi tega bilo za 25 km. Dokumenti so različni. So posamezni, delavske knjižice, sezname, bolniški listi, mrliške knjige, liste zaposlenih in še mnogo tega. Tako se lahko pojavi eno ime v različnih oblikah v več dokumentih.

Ker je v takih primerih zelo težko urediti podatke na 1 akt, jih razdružijo tako, da jih razporedijo po: podjetjih, koncentracijskih in drugih taboriščih, prisilnih delavcih, državah in nacionalnostih itd. Ključ do neštetih vprašanj, zahtevkov, prošenj so centralna imenska kartoteka, kjer se nahaja večmilijonsko število imen žrtev vojnega nasilja. V njih je 50 milijonov posameznih znamenj, ki k vsakemu priimku dajo podatek, kje naj se ga išče, v katerem dokumentu. Pri tem je v 50 letih delalo 1200 sodelavcev. Največ težav pa so imeli s priimki iz vzhodne Evrope.

Originalni dokumenti, ki jih hranijo v tem centru, ne pomenijo samo zagotoviti informacije, ampak jih fizično ohraniti za bodoče generacije.

Izhajajo iz let 1933 do 1945, kot tudi nekaj povojnih let, zato so iz slabega »vojnege papirja«, ki zelo hitro stari. Ko začne razpadati, ni nobene rešitve več in je za vedno izgubljen. Leta 2000 so ocenili škodo in ugotovili, da je prizadetih že več kot 4 milijone dokumentov. Če bodo ti zgodovinski dokumenti uničeni, bo tudi en del naše zgodovine izgubljen. In ne samo to, za prizadetega je lahko samo ta dokument edino dokazilo. Zato so začeli s konzerviranjem teh dokumentov, kar se bo zavleklo v desetletje. Leta 2004 pa je 50 % vseh dokumentov že na računalnikih.

Od vsega začetka se v tem centru podatki preverjajo. Tako se zberejo za vsak primer različni podatki, na podlagi katerih so do leta 2004 izdali 11.176.315 potrdil.

V tem centru so tudi podatki za več kot 250.000 Slovencev, izgnancev, prisilnih delavcev, taboriščnikov in koncentracijskih taboriščnikov, vojnih ujetnikov, prisilnih mobilizirancev in razseljenih oseb.

Zdenka Kaplan

Centralni imenik arhiva v Bad Arolsenu z več kot 50 milijoni podatkov. (Foto I. Žn.)

Strokovna ekskurzija DIS v Bad Arolsen

Na pokopališču v Neresheimu (Foto I. Žn.)

Ob prihodu in odhodu iz Arhiva nas je sprejel direktor ustanove Charles Claude Biedermann. Zahvalil se nam je za obisk, kajti naše zanimanje za njihovo delo pomeni spodbudo za Arhiv. Nekatere države terjajo dokumentacijo zase. Če se bo to zgodilo, bo usoda Arhiva negotova. Gospod Biedermann je vsem udeležencem strokovne ekskurzije govoril o dobrem sodelovanju z Društvom izgnancev Slovenije in o pobudah društva, da je bila 19. decembra 2002 podpisana listina tudi o sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije, saj so tako lahko dajali podatke in potrdila za Slovence, ki so pri IOM vlagali zahteve za odškodnine za prisilno delo. Predsednica DIS se je g. Biedermannu zahvalila za možnost ogleda arhivov in za velike napore, ki jih ta ustanova vlaga več

kot 60 let v korist žrtev druge svetovne vojne. Ob tem je dejala, da bo treba proučiti možnosti, da bi Mednarodna poizvedovalna služba prejela ustrezno priznanje za izjemno humanitarno delo in pomoč milijonom ljudi po svetu. G. Biedermann je predsednica povabila na osrednjo prireditev 7. junija v Ljubljani. Na poti domov smo se ustavili v zloglasnem koncentracijskem taborišču Buchenwald. Čeprav je vsako leto na ogled manj razstavljenih predmetov, človeka še vedno stisne pri srcu ob pogledu na krematorij, secirnico in grozljive celice, kjer se je za mnoge taboriščnike končala zadnja postaja njihovega življenja. V Rudolstadt smo si ogledali razpadajočo hišo-taborišče, kjer so bivali tudi nekateri naši udeleženci ekskurzije.

Na pokopališču v Kasslu (Foto I. Žn.)

Kaplanova je pokazala okna sobe, kjer se je stiskalo 11 ljudi, med njimi tudi ona. Pred hišo še stoji baraka, kamor so se hodili umivat in na stranišče. Do delovnega mesta so hodili skoraj eno uro. Spet smo šli na pokopališče. Prižgali smo sveče in umrle počastili z enominutnim molkom, pevci pa so zapeli: Ptički, jaz vprašam vas... Ob tem ganljivem prizoru se je marsikomu orosilo oko. Na pokopališče so prišli s šopkom rož tudi župan in njegova soproga in trije dijaki, ki so si za zaključno nalogo izbrali temo o izgnancih v njihovem mestu. Pomemben je bil tudi obisk pokopališča v Kasslu, kjer je pokopanih veliko slovenskih izgnancev in kjer sta pokopana tudi člana družine Poljanec iz Bučke. Prižgali smo jim sveče.

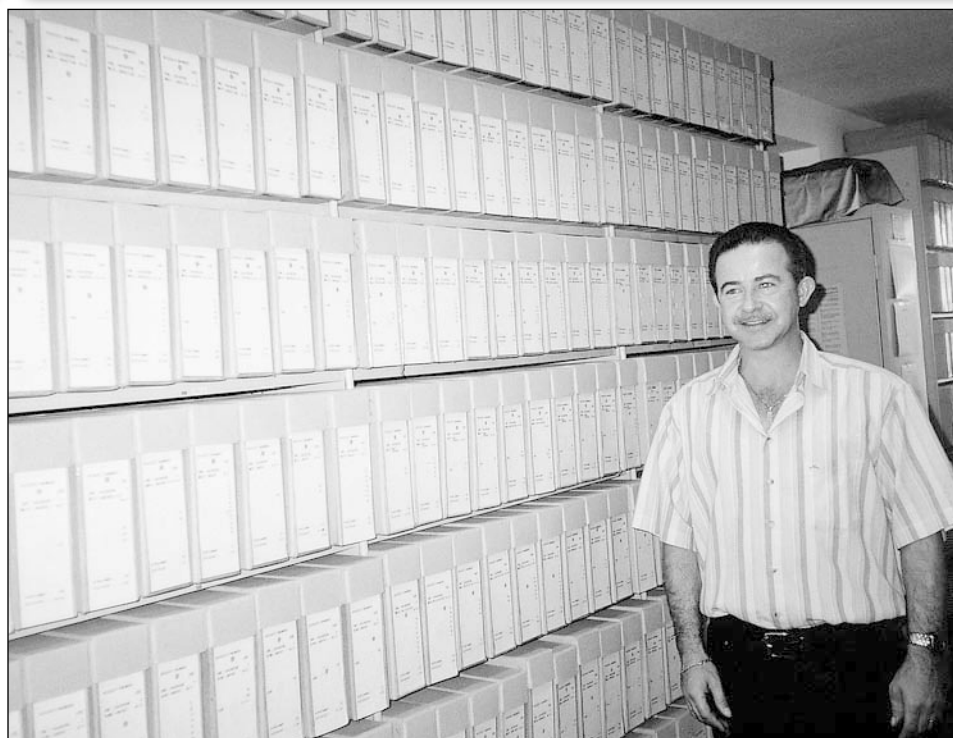
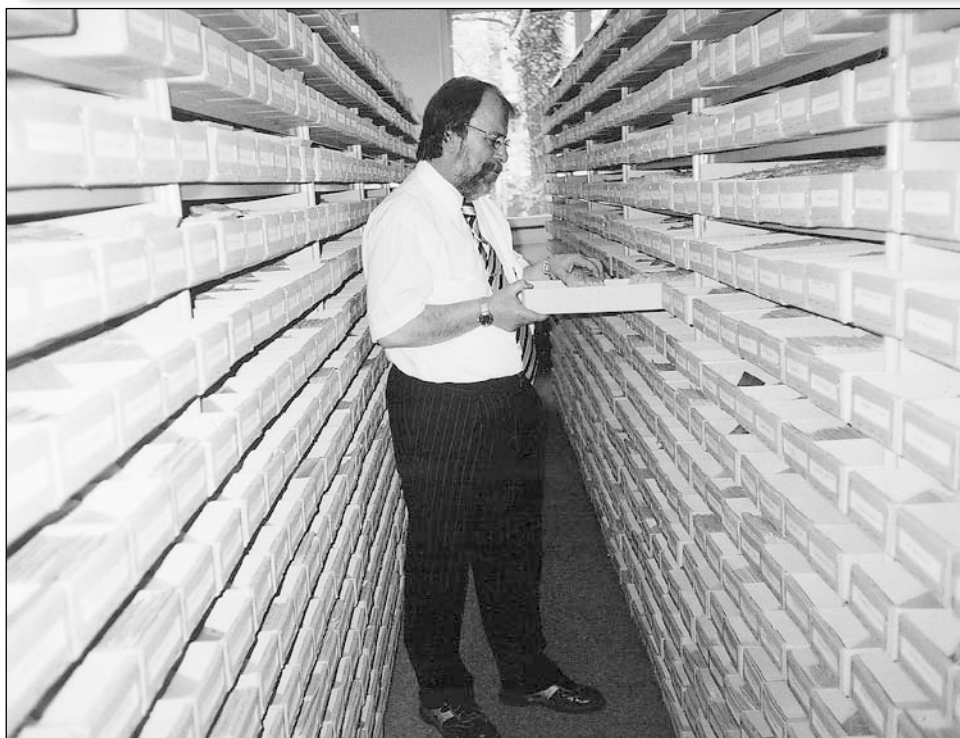
Osnovni cilj je bila strokovna ekskurzija v arhive v Arolsen, vendar je pomembno, da je Komisija za stike s kraji izgnanstva vključila tudi obisk pokopališč in pogovor z župani o vzdrževanju in obnavljanju grobov slovenskih izgnancev. Pobuda vodstva DIS, da je prvič organiziral strokovno ekskurzijo za vodilne člane Skupščine DIS v Arolsen, je bila dobra, saj z Mednarodno poizvedovalno službo v tem mestu DIS že vrsto let sodeluje. V imenu vseh udeležencev se zahvaljujem Zdenki Kaplan za dobro strokovno vodenje celotnega programa ekskurzije.

Vera Pleiweiss

Druga svetovna vojna se je začela
1. septembra 1939. leta ob 5.45.
Končala se je v Evropi
8. maja 1945
ob 23.01 uri,
v Aziji 2. septembra 1945
ob 9.25 uri.
Trajala je šest let in en dan,
ali 2194 dni, ali 52641 ur.

V njej je vsako uro
izgubilo življenje 1045 ljudi
in vsako minuto 17 ljudi .
Skupaj 55 milijonov. Kot
vojaki, žrtve zračnih napadov,
kot begunci, pregnanci ali žrtve
nasilnežev.

Iz knjige: Brazgotine ostanejo, Bad Arolsen 2005

V arhivu v Bad Arolsensu je na milijone dokumentov. V njih so tudi podatki o več kot 250.000 Slovencih. (Foto I. Žn.)

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

V Veliki Dolini obnovili in dopolnili spomenik

Udeleženci na občnem zboru KO DIS Velika Dolina

Člani društva izgnancev iz Velike Doline smo se letos sestali na rednem letnem občnem zboru nekoliko prej kot prejšnja leta, in sicer 10. marca. Kot ponavadi v avli osnovne šole. Pred uradnim začetkom so se v krajšem kulturnem programu predstavili člani domačega pevskega zbora ter nadarjeni glasbenik petošolec na frajtonarici. Zbora so se udeležili tudi župan občine **Ivan Molan**, članica IO DIS **Emilija Držanič**,

predsednik KO DIS Bizeljsko **Rok Kržan** ter ravnatelj osnovne šole **Florjan Bergant**.

Župan občine je takoj na začetku pozdravil vse navzoče in izrazil svojo naklonjenost ter naklonjenost in sodelovanje občinskih služb z društvi v občini nasploh in še posebej z društvi izgnancev. Posebej je poudaril pomen delovanja društev v občini, v kateri je bila velika večina prebivalcev izgnana iz svojih domov. Z različnimi

oblikami in tudi finančnimi prispevki si občina prizadeva lajšati delo krajevnih odborov društev izgnancev.

Delo občnega zbora je potekalo po ustaljenem dnevnem redu: najprej izvolitev organov, nato razna poročila in razprava, na koncu še potrditev mandatov ter izvolitev nekaj novih članov v krajevni odbor, program delovanja v naslednjem obdobju ter povsem na kraju še druženje s prigrizkom ob sproščenem kramljanju.

Poročilo o delu in aktivnostih društev je podal predsednik **Marjan Žibert**, ki je poudaril, da je bilo leto 2005 zelo naporno, toda uspešno, predvsem zaradi priprav in izvedbe krajevnega praznika, posvečenega vrnitvi izgnancev na svoje domove. Ob tej priložnosti je bil odkrit obnovljen in z imeni umrlih v izgnanstvu dopolnjen pomnik padlim borcem NOV ter izgnancem v obdobju 1941–1945. Poudaril je, da so vsi člani razen nekaj izjem prispevali po 2.000 SIT za obnovo pomnika in po 1000 SIT za obnovo hlevov pri muzeju izgnanstva v Brestanici. Sledila je razprava, v kateri so prevladovala vprašanja o stroških. Predsednik je pojasnil, da račun za obnovo pomnika v Veliki dolini še ni v celoti poravnani in dokončni obračun še ni opravljen. Povedal je še, da je to tudi razlog, da je razmeroma visok ostanek neporabljenih finančnih sredstev na računu KO DIS, kar je razvidno iz finančnega poročila.

Po razpravi je predsedujoči pozval prisotne, da dajo razrešnico dosedanjemu odboru in predlagajo novo vodstvo. Za

novi vodstvo ni bilo nobenega novega predloga, zato je bil podan predlog, da se potrdi mandat dosedanjemu vodstvu, na mesto manjkajočih članov pa se izvolijo novi. Dosedanjemu vodstvu je podaljšani mandat, na novo pa so izvoljeni: **Vladimir Godec**, **Ivan Tomše** in **Antonija Komočar**. Za blagajničarko je bila izvoljena **Terezija Tomše**. Na kraju je bil sprejet program dela, v katerem je poleg običajnih organizacijskih nalog poudarjeno še naslednje: ob dnevu mrtvih bo društvo organiziralo dokončno plačilo obnove spomenika, a bo treba manjkajoči denar zbrati z dodatno akcijo, ob osebnih jubilejih bodo člani odbora obiskovali jubilate, društvo kot celota bo sodelovalo pri izvedbi proslave krajevnega praznika in 150. obletnici Osnovne šole Velika Dolina, med letom pa bo odbor organiziral izlet, če bo med člani dovolj izkazanega interesa.

Miha Škrlec

150. obletnica šole v Veliki Dolini

Ob krajevnem prazniku Velike Doline in 150. obletnici šolstva na Dolini je bila 10. junija 2006 prireditev in spominska Kkomemoracija ob spomeniku žrtvam vojne na Veliki Dolini.

Na centralni prireditvi ob obletnici šolstva je predsednica DIS Ivica Žnidaršič podelila odličje DIS Osnovni šoli Velika Dolina, Marjanu Žibertu, Jožetu Bizjaku in Francu Hostniku.

Občni zbor KO DIS Kozje

Dne 28. 5. 2006 smo se zbrali člani KO DIS Kozje na občnem zboru v motelu Ribnik v Kozjem. KO DIS Kozje združuje taborišnike, internirance, izgnance, pregnance in ukradene otroke iz šestih krajevnih skupnosti v Občini Kozje. Zbora se je od 64 vpisanih članov udeležilo 54. Od povabljenih so zboru prisostvovali: predsednica DIS Ivica Žnidaršič in članica izvršnega odbora DIS Zdenka Kaplan, župan Občine Kozje Dušan Andrej Kocman in predsednik Krajevne skupnosti Kozje Jožef Pirš. Najprej je vse prisotne pozdravil predsednik KO DIS Kozje Ivan Kunej in predlagal delovno predsedstvo, ki ga je vodila Ivka Jug. Sledila so poročila predsednika, blagajnika in nadzornega odbora. Predsednik KO DIS Kozje, Ivan Kunej, je v svojem poročilu opisal dogajanje in aktivnosti v krajevni organizaciji v minulemu letu. Krajevna organizacija Kozje ima 64 članov, od tega 10 pridruženih. Vsi člani so prispevali po 1000 SIT za ureditev hlevov v Brestanici. Občina Kozje je na našo prošnjo prispevala 100.000 SIT, za kar velja posebna zahvala županu Dušanu Andreju Kocmanu.

Udeležili smo se osrednje proslave ob dnevu izgnancev v Brestanici. Po prireditvi smo se odpeljali prek Zdol na Bizeljsko, kjer smo si ogledali repnico pri Najgerju in odšli na skupno kosilo. Dva člana sta se udeležila pohoda od Telč do Bučke. Ob prazniku KS Kozje smo pripravili srečanje izgnancev iz Kozjega. Udeležili smo se vseh sestankov, ki jih je sklical DIS Ljubljana. Odbor se je sestajal po potrebi. Na pogrebi naših članov nosimo prapor. Sestanka v Krškem sta se udeležila blagajničarka Ivka Jug in predsednik Ivan Kunej. Ob dnevu mrtvih smo obiskali skupni grob talcev v Gradcu. Članarino in prispevke smo zbrali in odvedli v predvidenem roku. Finančno poročilo je podala blagajničarka Ivka Jug. Nadzorni odbor je ugotovil, da je bilo finančno poslovanje vzorno.

Prisotne je prvi pozdravil župan Občine Kozje, ki je posebej pohvalil dobro sodelovanje med občino in vodstvom KO DIS Kozje. Poudaril je, da smo izgnanci pomembni, ker ohranjamo spomin na grozodejstva v drugi svetovni vojni in moramo te spomine tudi aktivno prenašati na mlade rodove. Povedal je tudi, da se je udeležil podpisovanja listine DIS na gradu v Brestanici za ureditev grajskih hlevov. Predsednica DIS Ivica Žnidaršič nam je povedala, da še vedno potekajo aktivnosti za povračilo materialne škode. Odgovorila je tudi na nekaj vprašanj, ki sta jih postavila dva člana glede statusa ukradenih otrok. Pojasnila je, da imajo izgnanci, ki imajo status ukradenih otrok, svojo organizacijo. Vsi, ki so svoje vloge oddali s pomočjo DIS, pa so odškodnino dobili. Postavljeno je bilo tudi vprašanje glede vojne škode tistih izgnancev in pregnancev, ki so jim domove požgali v poznejših letih vojne predvsem ustaši, pa tudi Nemci. Za te požige pa ni nikjer točnih pisnih podatkov. Ker se je to dogajalo na večjem delu sedanje Občine Kozje, je predsednica Ivica Žnidaršič predlagala, da bi s pomočjo KO DIS Kozje poskušali zbrati čim bolj točne podatke o teh škodah. Tudi Zdenka Kaplan se je vključila v razpravo in je posebej poudarila, kako pomembno je članstvo v DIS, in predlagala, da naj se v članstvo vključi čim več svojcev.

Podan je bil tudi predlog programa dela za leto 2006:

1. Udeležba pri odkritju spomenika v Trbovljah.
2. Udeležba na osrednji prireditvi ob dnevu izgnanstva v Ljubljani – Mostec.
3. Udeležba na pohodu Telče-Bučka
4. Vzpodbujanje naših članov, da bi jih vsaj nekaj napisalo svoje spomine na čas, prebit v izgnanstvu.
5. Trud, da bi zbrali čimveč arhivskega gradiva in se povezali z Muzejskim društvom Kozje, ki bi ta material tudi razstavljalo.

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Kozje (28. 5. 2006)

6. Zbiranje podatkov o izgnanih družinah na Kozjanskem, za katere ne obstajajo pisni podatki, in ocenitev škode na premočninah in nepremočninah.
7. Obisk spominskih obeležij talcev v Mariboru in Gradcu.

Na koncu je predsednica DIS Ivica Žnidaršič podelila priznanje za vzorno

sodelovanje s KO DIS Kozje in DIS županu Občine Kozje, Dušanu Andreju Kocmanu.

Po uradnem delu smo se ob skromni zakuski pomudili še v prijetnem klepetu, med katerim se je utrlil tudi marsikateri spomin.

Jože Gradišek

Občni zbor Krajevne organizacije DIS Kranj

Letni občni zbor te organizacije je bil 2. 6. 2006 v prostorih Mestne občine Kranj. Udeležili so se ga tudi predstavniki DIS-a. Predsednica **Marija Škofič** je poročala o delu Krajevne organizacije in finančnem poslovanju za leto 2005. Predstavnica DIS-a **Anka Tominšek** pa je udeležence izčrpno seznanila z dejavnostmi na republiški ravni. Člani organizacije so zastavili več vprašanj, posebno pozornost pa so posvetili vprašanju odškodnine za materialno škodo, ki jim je bila med drugo svetovno vojno povzročena v zvezi z izgonom.

Vodstvu DIS, še zlasti predsednici Ivici Žnidaršič, so izrazili vse priznanje za prizadevno in požrtvovalno delo ter dosežene uspehe, še zlasti v zvezi z uveljavljanjem pravic na temelju zakona o žrtvah vojnega nasilja kot tudi na temelju nemškega in avstrijskega zakona o odškodnini za prisilne delavce.

Člani organizacije so sprejeli tudi programske usmeritve za prihodnje, s poudarkom, da organizacijo še v večji meri koristijo tudi za razne oblike druženja članstva.

A. T.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Čatež ob Savi

V Domu krajanov Čatež ob Savi so se 23. aprila 2006 zbrali izgnanci in begunci na rednem občnem zboru. Na zboru so bili naslednji gostje: mag. **Franc Žnidaršič**, poslanec državnega zbora in vodja poslanske skupine DeSUS, **Ivan Molan**, župan Občine Brežice, **Franc Oštrbenk**, predsednik KS Čatež ob Savi, **Anka Tominšek**, članica IO DIS, **Jože Pacek**, župnik v Čatežu ob Savi, predstavniki sedmih krajevnih organizacij DIS in predstavnik območne KO Zagreb. Po končanem kulturnem programu v izvedbi pevskega zbora Antona Kreča in ljudskih pevke Žejno pod vodstvom Ignaca Slakonje je Jožefa Stezinar, predsednica KO DIS, pozdravila vse prisotne in se zahvalila za lepo udeležbo na zboru. Med nami je bila tudi Franciška Volk iz Sobenje vasi. Kljub svoji starosti, 94 let, se redno udeležuje naših zborov in s svojo skromnostjo in dobroto je lahko zgled vsem ljudem. Želimo, da bi bila še dolgo let med nami in s svojimi dejanji oplemenitila duše mlajših rodov. Posebno smo bili veseli, da se je zboru udeležil mag. **Franc Žnidaršič**, ki se bojuje za naše pravice v parlamentu že vrsto let. Tako je tudi ob tej priliki prisotne seznanil o tekočih zadevah glede naših zahtev o poplačilu vojne škode. O delu in programu naše KO je poročala **Jožefa Stezinar**. Posebej se je zavzela, da bi tudi v prihodnosti nadaljevali z

obiski starejših in bolnih članov našega društva, da se ne bi počutili, kot da so pozabljeni. Ker so naši redni člani starejši, je predsednica KO povabila prisotne, da v DIS včlanijo tudi mlajše družinske člane. Že sedaj ima KO Čatež ob Savi 39 članov, ki niso bili izgnani. Predsednica KO DIS se je v imenu odbora zahvalila vsem članom KO, ki so imeli veliko razumevanje pri zbiranju finančnih sredstev za obnovo rajhenburških hlevov in so še enkrat prispevali denarno pomoč. Blagajniško poročilo je prebrala Jožica Požgaj, blagajničarka. Marija Jeršič, predsednica nadzornega odbora, je posredovala poročilo, iz katerega je razvidno, da je KO DIS izvedla vse zastavljene programe. V razpravi je sodeloval tudi Ivan Molan, župan Občine Brežice. Prisotne je seznanil, da ima kot otrok izgnancev veliko razumevanje za naše probleme in tudi rad pomaga, kolikor je v njegovih močeh. **Franc Oštrbenk**, predsednik KS Čatež ob Savi, je poudaril, da se rad udeležuje naših zborov. Izrazil je željo, da želi postati tudi član naše KO, kar so prisotni člani z velikim aplavzom tudi pozdravili in mu s tem izrazili dobrodošlico. Ker je v naši KO tudi nekaj članov, ki prejemajo pokojnino iz sosednje Hrvaške, je **Anka Tominšek** obrazložila nekatere novosti glede dobrin, ki naj bi jih prejeli Slovenci, upokojeni na Hrvaškem.

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Čatež ob Savi (23. 4. 2006) (Foto: Jožica Stezinar)

Zaradi drugih obveznosti žal med nami ni bilo naše predsednice DIS Ivce Žnidaršič, ki ji vsi radi prisluhnemo. Kot vemo, je bila izbrana ga. Žnidaršič za »Dobrotnico leta 2005«, po izboru bralcev in bralk revije Naša žena. Zato smo ji vsi navzoči na zboru čestitali k podelitvi priznanja s skromnim šopkom, ki so ga naredile Slovenke v zamejstvu. Šopek je prevzela in ji ga je izročila Anka Tominšek, za kar se ji prav lepo zahvaljujemo. KO DIS Čatež ob Savi se posebno zahvaljuje mag. Francu Žnidaršiču, da je svoj prosti čas posvetil našemu zboru.

Hvala za kulturni program Ljudskim pevkom in Pevskemu zboru »Anton Kreč« Čatež ob Savi, Občini Brežice, KS Čatež ob Savi, Francu Oštrbenku, predsedniku, in Milanu Jamniku, tajniku KS, gospodu Jožetu Packu, župniku, Gostilni Budič, Aktivu kmečkih žena Čatež ob Savi, Roku Toplišku in donatorjem: Lojzetu Pircu (Dvorec), Lojzetu Pavloviču (Dvorec), Ediju Požgaju (Prilipe) Feriju Slakonji (Cerina) in Jožefi Stezinar (Prilipe).

Obdobje krajevnih organizacij DIS Čatež ob Savi

Letna konferenca KO DIS Maribor Tabor

Občni zbor KO DIS Maribor Tabor (9. 5. 2006)

Na dan zmage, 9. maja 2006, je bila letna konferenca DIS KO Maribor Tabor, na kateri smo ocenili enoletno delovanje krajevnih organizacij. Ugotovili smo, da je bil naš program v celoti izpolnjen, kar nas je spodbudilo, da še v prihodnje obogatimo naš program z novimi vsebinami dela, predvsem s skrbjo za starejše in bolne člane in članice, predvsem pa z druženjem in še boljšim medsebojnim spoznavanjem. Letno organiziramo dva izleta, spomladanski je namenjen udeležbi na osrednji prireditvi ob dnevu izgnancev, jesenski pa ogledom po naši lepi domovini. Na tem izletu smo obiskali tudi Žalec in se ustavili ob spomeniku izgnancem ter

se zahvalili vodstvu te organizacije za pristrčen sprejem. Še naprej se bomo trudili izpolnjevati vse naloge, ki nam jih nalaga vodstvo DIS, predvsem pa bomo zbirali arhivsko zgodovinsko gradivo za muzej izgnancev na gradu Rajhenburg. Ker je bila konference prav na dan zmage, smo temu mednarodnemu prazniku posvetili na konferenci posebno pozornost, a hkrati v razpravi ugotovili, da pisni mediji v Mariboru niso o tem prazniku napisali skoraj ničesar. Na letni konferenci je bil prisoten tudi Jože Križančič, podpredsednik DIS.

Predsednica KO DIS Maribor Tabor Majda Cvetanovski

Občni zbor KO DIS Branik

V Društvu izgnancev Slovenije Krajevna organizacija Branik smo imeli občni zbor dne 13. 5. 2006, na katerem smo obravnavali delo društva v preteklem enoletnem obdobju, finančno poročilo in si zadali naloge za bodoče delo. Udeležba na zboru je bila dobra, saj se ga je udeležilo 70 odstotkov naših članov. V imenu Izvršnega odbora DIS se je zboru udeležila Sabina Godnič. Z delom društva kot celote so naši člani v glavnem zadovoljni, do nekaterih nerešenih problemov pa tudi dokaj kritični. V zvezi z zakoni o izgnancih, ki so bili sprejeti v državnem zboru, ni nobenih težav in vsi naši člani uživajo pravice, ki jim po teh zakonih pripadajo. Po nemškem zakonu za poplačilo vojne odškodnine iz sklada »Spomin, odgovornost in prihodnost« pa so tudi med našimi člani nekatere težave. Večina naših upravičencev je prešla oba obroka odškodnine, precej naših članov pa, ki so bili ob izgonu otroci, je prejelo od IOM negativne odločbe, na katere se niso pritožili. Med našimi člani so tudi štirje, ki so prešli negativne odločbe z obrazložitvijo, da so bili italijanski vojni ujetniki ter kot taki internirani in zaradi tega neupravičeni do odškodnine. Ta trditev IOM pa ni točna, ker niso bili niti italijanski vojaki, ker so bili premladi, in tako tudi ne vojni ujetniki, pač pa so bili internirani tako kot vsi drugi krajanji. Zato so se na negativne odločbe pritožili. Odgovora na pritožbe še niso prejeli. Na zboru je bilo precej pripomb in kritik v zvezi z izplačilom vojne škode s strani agresorjev. Vemo, da si DIS močno prizadeva, da bi se tudi to vprašanje preko resorske komisije premaknilo z mrtve točke, vendar nas hlapčevska drža naše države žalosti in jezi. Člani menimo, da če naša država noče zahtevati odškodnine od agresorjev, naj pa naša država sprejme to breme nase in izplača vojno škodo. Do sedaj oškodovanci niso prejeli niti dinarja, ali tolarja, na račun vojne škode, čeprav so

izgubili vse, kar so imeli. Na Primorskem je izredno veliko takih. Leto 2005 je bilo leto visokih jubilejev: 60. obletnica konca vojne in tudi 60. obletnica vrnitve naših krajanov na porušene in požgane domove. Osrednje proslave ob dnevu izgnancev, ki je bila na gradu Rajhenburg v Brestanici, se je udeležilo 55 naših članov. Izredna proslava in prekrasen izlet po Štajerski nam bosta ostala v lepem spominu. V Braniku smo 23. oktobra 2005 skupaj s Krajevnim skupnostjo, Zvezo borcev in Prosvetnim društvom Franc Zgonik organizirali proslavo, posvečeno 60. obletnici konca 2. svetovne vojne in povratka izgnancev in internirancev. Proslavo smo poimenovali »Hočemo danes naš dom«. Slavnostni govornik na proslavi je bil bivši predsednik države gospod Milan Kučan, v kulturnem programu pa so sodelovali naši domači izvajalci iz otroškega vrtca, osnovne šole in prosvetnega društva. Proslava je bila odlično zrežirana in izvedena, na visoki umetniški ravni, obisk je bil izreden. Proslave se je udeležil tudi podpredsednik državnega zbora dr. Vasja Klavara. Ob proslavi smo pripravili tudi razstavo o izgnanstvu, ki je bila bogata in tudi odmevna, saj so delavci Pokrajinskega arhiva vse gradivo skenirali in se sedaj hrani v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici. Za kroniko Rihemberka-Branika II., ki bo izšla v mesecu juliju, smo pripravili prispevek o sodelovanju našega društva od ustanovitve do danes. K finančnemu poročilu, ki je bilo podano na občnem zboru, je bila podana le ena pripomba: da smo reveži, saj je naš račun skoraj prazen. Iz programa dela društva za naprej naj omenimo, poleg drugega, predvsem večjo pozornost in skrb, ki jo bomo posvečali najstarejšim našim članom, zlasti slabotnim in bolnim. Občni zbor smo zaključili v prijetnem druženju in klepetu ob kozarcu domače vinske kapljice.

Predsednik KO DIS Branik Ivan Birska

Education and Culture

Culture 2000

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Srečanje članov KO DIS Krmelj - Tržišče

Redno letno srečanje izgnancev in beguncev KO DIS Krmelj - Tržišče je bilo v soboto, 13. maja 2006, v Krmelju. Zbralo se je 105 članov in gostje. Med slednjimi smo z veseljem pozdravili predsednico DIS Ivico Žnidaršič, predsednika koordinacijskega odbora KO DIS Sevnica Draga Lupšino, člana IO DIS Janka Blasa, predsednika KS Krmelj Janeza Močana, predsednico KO DIS Šentjanž Rezko Repovž, predsednika DU Krmelj Milana Levsteka, predsednico KO ZZB Krmelj Berto Logar in predsednico KO RK Krmelj Justo Flajs.

V kulturnem programu so nastopali pevci skupine Lira iz Krmelja in recitatorja Gusta Mirt in Rado Kostrevc.

Predsednik Janez Repše je poročal o delu v preteklem letu. Leto je bilo posvečeno aktivnostim ob 60-letnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva. 30. aprila 2005 smo skupaj s KO Šentjanž, pod pokroviteljstvom DIS, organizirali tretji pohod ob okupacijski meji, ki se ga je udeležilo 190 udeležencev iz vseh krajev Slovenije. V juliju smo se udeležili še pohoda od Telč do Bučke. 4. junija 2005 smo se zbrali na srečanju izgnancev na rajhenburškem gradu. 26. novembra 2005 smo odprli stalno razstavo z naslovom Krmelj in Krmeljčani v vojni letih 1941 - 1945. Sodelovali smo z Osnovno šolo Krmelj. Za učence zadnjega triletnega devetletke smo pripravili razgovor s predstavitvijo slik in dokumentov iz našega arhiva o izgnanstvu in begunstvu. Učenci OŠ Krmelj in OŠ Tržišče so sodelovali na likovnem natečaju »Babica in dedek sta mi povedala«.

Organizirali smo obisk krajev izgnanstva v Nemčiji, kjer smo izgnanci skupaj s svojci obiskali grobove umrlih v izgnanstvu.

Naša KO šteje 164 članov in 26 članov svojcev. Povprečna starost članov je 74 let. Umrli so trije člani. V sodelovanju s KO RK in DU smo obiskali starejše člane

ob novem letu in člane ob okroglih obletnicah rojstva.

Na pobudo IO DIS smo zbirali prispevke za obnovo hlevov. Akcijo nadaljujemo, kajti vsak član naj bi prispeval vsaj 1000 tolarjev.

V pripravi za tisk je zbornik o delu naše KO od ustanovitve leta 1995 do konca leta 2005. Izšel bo jeseni.

Finančno poslovanje KO je pregledal nadzorni odbor, predsednik Marjan Zaman pa je podal poročilo.

Naše delo v letošnjem letu je poleg stalnih nalog posvečeno zbiranju prispevkov za muzej, urejanju naše muzejske zbirke, zapisovanju spominov in prenašanju le-teh na mlajši rod.

Predsednici Ivici Žnidaršič smo čestitali za prejeto priznanje revije Naša žena v letu 2005. Predsednica nam je čestitala za naše delo. Ohranjanje spominov in pričevanj je neprecenljivo. Poročala je o prizadevanju društva za popravilo krivic, o pripravi dopolnitve zakona o ŽVN za priznanje statusa rojenim v izgnanstvu po 15. februarju 1945, o pripravah zakona za poravnavo gmotne škode. Kritična je do vseh tistih, ki so po zaslugi prizadevanj DIS dosegli prejemanje odškodnin in rente, nato pa so se izpisali iz članstva ali se sploh niso včlanili.

Drago Lupšina je pohvalil dobro sodelovanje naše KO v koordinaciji in napovedal ureditev in obnovitev muzejske zbirke na sevniskem gradu ter vključitev vseh šol v sodelovanje ob likovnem in literarnem natečaju, razpisanem ob občinskem prazniku 2006. Ob koncu smo vsem članom podelili spomenico, ki so jo izdale KO DIS v občini Sevnica.

Srečanje smo nadaljevali ob prijetnem druženju in ob ogledu priložnostne razstave o dveletnih aktivnostih Krajevnice organizacije Krmelj - Tržišče.

Odbor KO DIS Krmelj-Tržišče

KO DIS Krmelj - Tržišče. Čestitka predsednici Ivici Žnidaršič za naziv »Dobrotnica leta«, za kar so jo proglasili bralci revije Naša žena.

Občni zbor Krajevnice organizacije DIS Ljutomer

Dne 25. marca 2006 je Krajevna organizacija DIS Ljutomer izvedla redni letni očni zbor, ki je potekal v prostorih gostilne Prlek v Ljutomeru, s pričetkom ob 10. uri.

Od 55 članov društva se je zbora udeležilo 32 članov. Zbora so se udeležili tudi naslednji vabljeni gostje: župan občine Ljutomer Jože Špindler, podpredsednik DIS Jože Križančič in predstavnik Društva upokojencev Ljutomer Milan Rožman.

Zbor je odprl in ob tem pozdravil vse navzoče predsednik društva Ivan Kunej ter predstavil dnevni red. Zatem je podal

obširno poročilo o delovanju društva v obdobju 2005/2006.

V tem obdobju smo dobili štiri nove člane, ki so se priselili in vpisali v našo krajevno organizacijo. V obdobju enega leta so umrli štirje člani društva. Poudaril je, da društvo deluje na zgodovinskem in humanitarnem področju. Predstavniki društva smo se udeležili vseh sklicanih sestankov in sej. Organizirali smo tudi udeležbo naših članov na proslavi 60. obletnice vrnitve izgnancev, ki je bila 4. junija na Rajhenburškem gradu v Brestanici.

Sodelovali smo tudi pri podpisu listine o sodelovanju in finančni podpori občin

Skupni občni zbor Maribor Rotovž-Pesnica, Maribor Pobrežje, Maribor Tezno

Udeleženci na občnem zboru KO DIS Maribor Rotovž-Pesnica, Pobrežje, Tezno (25. 5. 2006)

Dne 25. 5. 2006 se je na skupnem zboru KO DIS zbralo 83 članov. Delovno predsedstvo je vodila Mira Zalar.

Predsednica KO DIS Maribor Rotovž-Pesnica **Desanka Sterniša** je pozdravila navzoče, predvsem pa podpredsednika izvršnega odbora DIS Jožeta Križančiča, predstavnike občin, predstavnike Uprave enote, predstavnici KO DIS Tabor in predstavnicu Združenja borcev NOB Maribor.

Po uvodnih besedah je igralec Marjan Bačko izvajal odlomek iz novele Ivana Cankarja iz leta 1899: »Človek, ki je izgubil prepričanje«.

Poročilo o delovanju vseh treh KO DIS je v imenu podpredsednika koordinacijskega odbora Davorina Zdovca, zaradi bolezni prebrala Desanka Sterniša, ki je tudi predlagala v sprejem poslovnik in dnevni red. Desanka je predlagala, da se z minuto molka poklonimo spominu na vse tiste izgnanke in izgnance, ki niso dočakali današnjega dne.

Po številnih poročilih se je k besedi prijavil Jože Križančič, podpredsednik izvršnega odbora DIS. Konferenco je prisrčno pozdravil v svojem imenu in v imenu predsednice Ivice Žnidaršič, ki je vložila vse svoje znanje in zdravje, da je dosegla odškodnine za izgnance. Članov DIS je v Sloveniji 19.000. Rajhenburg je leta 2005 doživel svoj zaslužen sloves kot velik slovenski spomenik in muzej, kjer je prikazano trpljenje slovenskih izgnancev. To je pomnik za prihodnje rodove. S prispevki članov je bilo vloženo v njegovo obnovo doslej 19.000.000 sit. Vložiti pa je treba še veliko več. Ministrstvo za kulturo RS nam je v letu 2006 dodelilo preko razpisa 13.000.000 SIT.

Naše delovanje je sedaj osredotočeno

na povrnitev odškodnin za premočno in nepremočno premoženje.

V društvu KO DIS je treba delovati za pridobivanje svojcev med člane DIS.

Predsednica delovnega predsedstva Mira Zalar je v zvezi z materialno odškodnino, o kateri je govoril podpredsednik Križančič, še pojasnila odgovor vlade na poslansko vprašanje mag. Franca Žnidaršiča o tem, ali namerava vlada od Nemčije zahtevati povrnitev povzročene materialne škode. O 15-letnem delovanju DIS pa je poudarila velike uspehe, ki jih društvo doseglo pod vodstvom požrtvovalne predsednice Ivice Žnidaršič.

V imenu organizacije Zveze borcev Maribor je prisotne pozdravila podpredsednica Malčka Kovačič. Omenila je, da ima Zveza borcev okrog 3000 članov ter 900 mladih članov, ki podpirajo program Zveze borcev in želijo ohraniti tradicijo. Polona Pal se je v imenu Uprave enote Mestne občine Maribor opravičila za morebitne težave, ki so nastale ob prehodu v drugo zavarovalnico za prostovoljno zavarovanje v zdravstvu. Obrazložila je tudi, da upravna enota nima nikakršnega vpliva na dodeljevanje večjega števila mest v zdraviliščih, kajti poleg žrtev vojnega nasilja so še druge kategorije upravičencev. V letu 2005 je komisija od 800 prosilcev odobrila zdravilišče le 300 članom. Za leto 2006 bo v Mariboru odobreno zdravilišče 279 prosilcem, v celotni Sloveniji pa 1.666 prosilcem.

Majda Cvetanovski je pozdravila vse prisotne v imenu članov KO DIS Tabor. Poudarila je upadanje članstva zaradi umrljivosti. Prisotne je seznanila, da je KO DIS Tabor imel zbor na dan zmage, ter pripomnila, da se temu prazniku ne daje pravega pomena.

Jolanda Želj

za dokončanje del na objektih hlevov pri Rajhenburškem gradu. Pri podpisu je bil navzoč tudi župan Občine Ljutomer, prisotna je bila tudi Jožica Kovačič. Za leto 2006 smo uspeli kljub težavam pobrati članarino in vplačilo naročnine za naše glasilo Vestnik.

V tem obdobju smo se zbrali nekaj denarja za dograditev hlevov. Poudarjeno je bilo tudi, da društvo s skromnimi finančnimi sredstvi, s katerimi razpolaga, dobro deluje.

Predsednik društva se je zahvalil županu za dodeljena finančna sredstva prek razpisa za sofinanciranje društev s strani komisije pri občini Ljutomer

Župan občine Ljutomer se je zahvalil za

vabilo in v kratkih tezah seznanil navzoče o planu razvoja občine v letu 2006.

Podpredsednik DIS Jože Križančič je v svojem izjavljanju poudaril, da se morajo društva kljub vsem težavam truditi za svoj obstoj in nadaljnjo zgodovinsko in humanitarno delo.

Za vabilo se je zahvalil in pozdravil navzoče tudi predstavnik društva upokojencev Milan Rožman.

Podano je bilo tudi poročilo o blagajniškem stanju.

Po končanem uradnem delu je sledilo kosilo z družabnim delom in ob dobri kapljici ljutomerskega vina dobro, veselo razpoloženje.

Ivan Kunej

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Letni zbor KO DIS Bohinj

Naj na kratko predstavim našo KO. Smo majhna KO s 63 člani, od tega nas je izgnancev, živečih v Bohinju, 40, ostali so svojci umrlih izgnancev in upravičenci do odškodnine po avstrijskem zakonu. Slednji so se nam večinoma pridružili potem, ko smo jim pomagali pri pridobitvi odškodnine. Vseh izgnancev iz Bohinja nas je bilo 149, trije so umrli v Nemčiji.

18. 5. 2006 smo imeli letni zbor v gostišču Tripič na Bohinjski Bistrici. Letnega zbor se je udeležilo 31 članov. Z obiskom nas je, v veliko zadovoljstvo članov, nepričakovano počastila predsednica DIS Ivica Žnidaršič. Občino Bohinj je zastopal podžupan univ. dipl. inž. Zvone Šolar, gorenjske KO pa Marjan Sitar – predsednik KO Bled.

Na zboru smo najprej povzeli dogajanje med vojno in po njej. V nadaljevanju na kratko povzemam nekaj misli.

Nemci so želeli zagotoviti varno južno mejo tretjega rajha. Odločili so se, da izpraznijo mejni pas z Italijo in v njem naselijo Nemce z različnih področij. Tudi na drugih področjih, ki so jih zasedli Nemci, je prihajalo do izganjanja zaradi suma sodelovanja s partizani. V obeh primerih smo izgnanci izgubili imetje in začasno tudi domovino. Postali smo zastonska delovna sila okupatorjem, ki so nas znali dobro izkoristiti. Načrt se Nemcem ni iztek. Zaradi vse večjega upora so izganjanje zmanjševali in ga na koncu opustili. Področja v Ukrajini, namenjena za končno naselitev Slovencev, so tako ostala prazna.

Vojni dogodki so nas izgnance močno prizadeli. Zapustiti dom in vse imetje ter postati v celoti odvisen od volje tujcev, je bila huda preizkušnja. Prenašali smo jo različno, v vseh pa je pustila posledice.

Ko smo se vrnili iz izgnanstva, smo bili gmotno v bistveno slabšem položaju kot

prebivalci, ki jih to ni prizadelo. Bili smo pozabljeni kot žrtve vojne. Šele po osamosvojitvi so bili dani pogoji za razmišljanje o postavljanju zahtev družbi za odškodnino.

Na zboru smo se pogovarjali tudi o trenutnih razmerah glede dela DIS. Povzemam nekaj razmišljanj.

Republika Slovenija je sprejela zakonodajo o žrtvah vojnega nasilja, ki je omogočila izplačilo odškodnin različnim kategorijam žrtev v različnih oblikah. S tem so bile vsaj delno popravljene krivice. Sčasoma je državni zbor med žrtve uvrstil različne kategorije in trenutno smo soočeni s poizkusom, da se mednje vključi tudi odkrite kolaborante okupatorjev. S tem ne moremo soglašati, saj bi bili tako z njimi v celoti izenačeni.

Programirano delo DIS v celoti ni zaključeno. Tudi vsi upravičenci do odškodnine po nemškem zakonu le-te še niso prejeli.

Kot predsednik KO DIS Bohinj sem podal tudi oceno o delu KO DIS Bohinj. Ocenjujem, da je naše delo uspešno. Večino informacij prejemajo člani neposredno preko poverjenikov za posamezna območja. Zadovoljiv je obisk posameznih prireditelj, tudi pri zbiranju sredstev za obnovo grajskih hlevov je bil odziv dober. Kot pomanjkljivost bi lahko navedel le, da premalo pišemo, da se težko odločimo za kak prispevek v javnih občilih in tako ostajamo premalo znani.

Za zaključek naj povem, da je delo na zboru dobro potekalo. V razpravo se je vključila tudi predsednica DIS Ivica Žnidaršič, ki je ob zaključku trem članom podelila tudi priznanja za uspešno delo. Priznanje so prejeli: Jakob Medja – zaslužni član, Ljudmila Cvetek in Frančiška Perše – priznanje.

*Predsednik KO DIS Bohinj:
Jakob Medja*

Praznični dan za ptujske izgnance

Jutro 11. maja je kazalo zopet deževno podnebje, vendar so se do 10. ure, ko je bil napovedan zbor, megle razšle na zadovoljstvo vseh in prikazal se je prijeten dan.

Lepo pripravljena gostinska soba je sprejela goste, nekdanje izgnance, vendar le tiste, ki sta jim še dana moč in zdravje. Bolnim naj te vrstice v našem Vestniku povedo, da smo jih pogrešali in jim želimo uspešno zdravniško nego.

To so besede predsednika KO DIS, ki je nadaljeval:

Opravičujem predsednico DIS Ivico Žnidaršič, ker danes ne more obiskati našega zbora zavoljo mnogih obveznosti, sprejetih za ta dan. Pošilja nam pristrčne pozdrave, želi veliko uspeha in nasvidenje prihodnje leto. Za iskrene želje so se prisotni oddolžili z dolgim aplavzom.

Zbor so še pozdravili podžupan mag. Miran Kerin, sin izgnanskih staršev v nemška taborišča. »Na vašem zboru sem prisoten z izrednim sočutjem, ker veliko vem o tragediji svojih staršev in vsega slovenskega ljudstva, ki je doživelo to strašno nesrečo. Živeti brez domovine v utišano materino besedo je zločin brez primere,« je zaključil svoje misli podžupan.

Maks Sledič je v svojem pozdravnem nagovoru obljubil, da bo vedno pripravljen pomagati vsakemu izgancu, za vse, kar vaš zakon dovoljuje.

Predsednik KO DIS Ptuj je v svojem poročilu osvežil tragedijo 1941-1945, kar je bil neizpodbitno genocid nad slovenskim

ljudstvom, ki mu v Evropi ne najdemo podobnega, razen za Rome in Jude.

Čeprav si danes mnogi »preoblečeni« zgo-dovinarji prizadevajo, da bi preoblekli tudi zgodovino, je to početje brez primere, če bi komu to uspelo, zgodovina ne bi mogla biti več resnica. Predsednik KO je pozval, naj se po možnosti prijavi čim več članov za obisk osrednje prireditve ob 65-letnici vrnitve iz izgnanstva in 15-letnici obstoja našega društva DIS, ki bo 7. junija na Mostecu v Ljubljani.

Člana društva gospa Vaupotič in gospod Simonič pripravljata izlet na Gorenjsko. Ugotovljeno je, da bosta oba programa izvedena v polnem številu. Ohranili bomo zgodovinski spomin na dogodke iz tega časa, s svojo prisotnostjo pa varovali pridobljene pravice iz zakonskega določila Republike Slovenije.

Zbor je predsednik zaključil z naslednjo mislijo:

Smo ljudje, ki nekdanj bili smo
izgnanci, žalostno smo zrl
čez gore in čez doline
do svoje zlate domovine.

Takrat smo si obljubili,
če se bomo kdaj vrnili,
bomo svojo zemljo,
prag domači še veliko bolj ljubili.

Jože Križančič

Občni zbor članov KO DIS Artiče

Člani KO DIS Artiče smo se 20. maja 2006 zbrali v Prosvetnem domu v Artičah na rednem občnem zboru.

Po zapeti himni Fantov artiških je predsednik KO DIS Artiče Karl Levak v svojem imenu in imenu KO DIS pozdravil vse, ki so prišli na občni zbor, še posebej predsednico DIS Ivico Žnidaršič, župana Občine Brežice Ivana Molana, vse člane KO DIS, predstavnike društev v KS Artiče, ravnateljico OŠ Artiče in nastopajoče.

Nadaljeval se je kulturni program, ki so ga izvedli pevci Fantje artiški, učenci OŠ Artiče in predstavnik literarnega krožka »Zarek« Drago Pirman. Po končanem kulturnem programu je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, katerega predsednik je bil naš tajnik Franc Glogovšek. Karl Levak je nadaljeval s spominom na izgnanstvo, ki je bilo ena najhujših kalvarij v zgodovini slovenskega naroda. Nacistični in fašistični režim je izgnal Slovence v razna taborišča z enim samim ciljem: mučiti in izrabljati slovenski narod do smrti, z namenom, da se nikoli več ne bi vrnili v domovino. Če bi mu to uspelo, Slovenije in Slovencev danes ne bi bilo. Samo odpor naroda, ki se je zavedal, da mu je usojeno umreti, je zmožal preprečiti ta barbarski načrt. Množični izgon Slovencev je bil genocidno dejanje, ki ga nikoli ne smemo izbrisati iz zgodovine in spomina.

Zatem smo se z enominutnim molkom spomnili na naše umrle člane. O delu KO DIS za leto 2005 je poročal Karl Levak,

blagajniško poročilo je posredoval Franc Glogovšek, poročilo Nadzornega odbora pa je podal Anton Arnšek. Skratka, iz podanih poročil je razvidno, da je bil program dela za minulo leto v celoti izveden. V razpravi glede teh poročil ni bilo pripomb. Sprejet je bil tudi program dela za leto 2006.

Župan Občine Brežice Ivan Molan je pozdravil vse prisotne. Občina je v letu 2006 namenila nekaj denarnih sredstev za vse KO DIS v občini Brežice in župan je obljubil, da bo tudi v letu 2007 za to namenila nekaj sredstev.

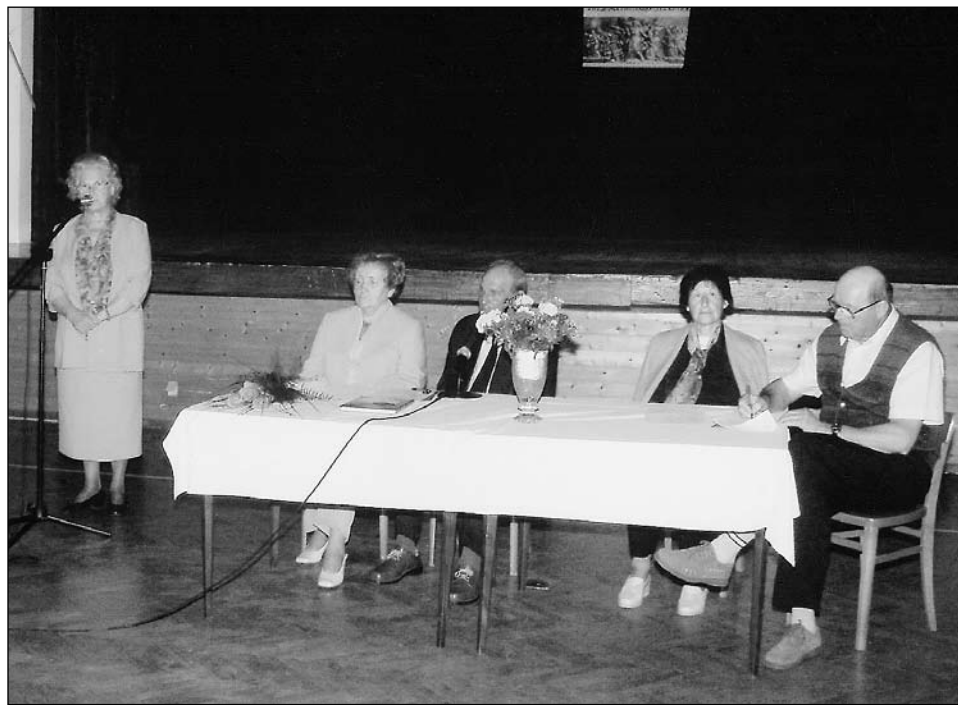
Predsednica DIS Ivica Žnidaršič je pozdravila navzoče, ki so ji odzdravili z burnim ploskanjem. Seznanila je naše člane, kako potekajo dela z nastajajočim spomeniškim objektom izgnancev v Brestanici in o prizadevanju DIS za uveljavitev gmotne vojne škode ter delu medresorske komisije. Nato je podelila priznanja.

Predsednica DIS je podelila odličja DIS Osnovni šoli Artiče, KUD »Oton Župančič« Artiče in naslednjim vodilnim članom KO DIS Artiče: Mariji Kovačič, Antonu Arnšku, Dragu Kosu in Ivanu Rožmanu.

S predsednico DIS smo si v centru Artič ogledali Banovo domačijo, zgrajeno leta 1804 ob robu gozda. Poslopja so dobro ohranjena, v značilnem slogu gradnje kmetij v tistem obdobju.

S pogostitvijo in igranjem harmonike je bil naš letni občni zbor s prijetnim druženjem končan.

Karl Levak

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Artiče (20. 5. 2006)

Občni zbor Krajevne organizacije DIS Cerklje ob Krki

Na lep pomladanski dan 20. 5. 2006 so se zbrali člani Krajevne organizacije Cerklje ob Krki na občnem volilnem zboru. Tudi tokrat so se izgnanci odzvali v velikem številu, kar dokazuje, da se zavedajo vloge in pomena svoje organizacije. Med drugimi gosti se je občnega zbora udeležil tudi župan Občine Brežice in društvu tudi v prihodnje zaželel obilo uspehov pri delu ter poudaril, da bo v mejah zmožnosti še naprej podpiral njegovo delovanje. Zbora sta se udeležili tudi članici IO DIS Anka Tomižšek in Zdenka Kaplan.

Na občnem zboru so se udeleženci ob 15-letnici delovanja DIS izčrpno seznanili z dosedanjim delom in dali vse priznanje

republiškemu vodstvu s predsednico Ivico Žnidaršič na čelu. Zavzeli so se, da v svoje vrste pritegnejo tudi potomce izgnancev, ki naj bi v prihodnje uspešno nadaljevali programske aktivnosti za dosego plemenitih ciljev društva.

Občni zbor je tako kot doslej popestril lep kulturni program, po končanem zboru pa so se udeleženci še dolgo časa zadržali v prijetnem druženju ob dobri jedi in pijači – seveda dolenjskem cvičku.

Na občnem zboru je bila izvoljena nova predsednica KO DIS Cerklje ob Krki Slavica Prah, ki bo prav gotovo uspešno vodila to organizacijo.

A. T.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Srečanje gorenjskih izgnancev in beguncev

V prvih dneh poletja (30. 6. 2006) so se zbrali izgnanci in begunci z območja Gorenjske, da obeležijo pomembne jubileje v tem letu. Bil je prečudovit poletni dan, tembolj, ker je srečanje potekalo v Ribnem pri Bledu, kjer so gorske sapice in dober zrak ogrevale razporežene udeležence. Zbralo se je preko 300 članov Krajevnih organizacij DIS s tega območja, za dobro organizacijo pa so zaslužni predvsem predsednik Krajeвне organizacije DIS Bled **Marjan Sitar** in predsedniki vseh gorenjskih Krajevnih organizacij.

Srečanja so se poleg predsednice DIS Ivce Žnidaršič udeležili tudi nekateri člani Izvršnega odbora DIS in župan Občine Bled. S to prireditvijo so člani želeli predvsem obeležiti 65. obletnico izgona in begunstva, 15-letnico samostojnosti države Slovenije ter na njej predstaviti izdajo zelo pomembne II. knjige Spomini in pričevanja, ki jo je izdalo Društvo izgnancev Slovenije.

Uradni del prireditve, ki se je pričel ob 11. uri, je bil končan okoli 12. ure, zatem pa je sledilo sproščeno druženje ob pestri in dobri kulinarčni ponudbi.

Udeleženci tega srečanja so še posebej prisrčno pozdravili predsednico DIS, ki jim je tudi na kratko spregovorila o prizadevanjih društva, tako v dobrobit samega članstva kot o tistih dejavnostih, ki jih izvaja v javnem interesu. Njeno izvajanje so večkrat prekinili z aplavzom, še zlasti ob odločni in jasni besedi, da se bo društvo še naprej borilo za zakonsko ureditev materialne škode, ki so jo izgnanci in begunci utrpeli med drugo svetovno vojno.

Udeležence srečanja je pozdravil tudi

župan občine Bled in poudaril, da bo tudi v prihodnje podpiral delovanje Krajeвне organizacije, seveda v skladu s finančnimi možnostmi.

Iz predstavitve II. knjige Spomini in pričevanja kaže omeniti predvsem naslednje podatke in poudarke. Knjiga, ki obsega več kot 500 strani, v kateri so prispevki 193 članov, 46 pesmi ter 103 fotografije iz življenja v izgnanstvu in begunstvu, predstavlja dragocen prispevek k ohranjanju zgodovinskega spomina na trpljenje tisočev Slovencev, ki so bili izgnani v različna izgnanska taborišča, in tudi tisočev beguncev, ki so pobegnili pred izgonom. Avtorji teh prispevkov, ki so bili tedaj še otroci oziroma mladostniki, so doživeto in pretresljivo opisali posamezne dogodke, ki so se jim vtisnili v spomin. Vsem tem prispevkom pa je skupno to, da so živeli v nevzdržnih razmerah, podvrženi lakoti, ponižanju in potujčevanju, in da jim je trpljenje lajšala slovenska pesem ter vera in upanje, da bodo doživeli svobodo in povratek na dom. Opisana so tudi občutja ob vrnitvi domov, ki niso bila vedno radostna, saj so se mnogi znašli pred opustošenimi in oropanimi domovi, povsem drugačno sliko, kot so jo imeli vsa medvojna leta pred sabo.

Nenazadnje pa je treba omeniti, da je bilo za izdajo takšne knjige potrebno veliko požrtvovalnosti in tudi strokovnega dela, za kar sta zaslužni predsednica DIS in članica IO DIS **Zdenka Kaplan**. Knjiga predstavlja lepo darilo, ki jo lahko izgnanci in begunci med drugim podarijo tudi svojim potomcem z željo, da ti težki časi v zgodovini slovenskega naroda ne bi nikoli potonili v pozabo.

A. T.

Del udeležencev prireditve članov DIS gorenjskega območja ob predstavitvi knjige Spomini in pričevanja in 15. obletnici delovanja DIS v Ribnem pri Bledu (30. 06. 2006) (Foto: J. Pintarič)

Občni zbor KO DIS Šentjur pri Celju

Bil je topel poletni dan, 1. julija, ko so se člani KO DIS Šentjur pri Celju zbrali na svojem občnem zboru. Vročina, ki je te dni pestila mnoge prebivalce, še zlasti starejše, jih ni odvrnila od tega dogodka. Ta organizacija je po številu članov manjša, saj se tudi njihove vrste, tako kot drugod, zaradi visoke starosti vse bolj redčijo. Ker se med sabo dobro poznajo, so veseli vsakega ponovnega snidenja. Tako je bilo tudi tokrat.

Občni zbor, ki se je pričel ob 10. uri v prijetnem okolju, je, verjeli ali ne, trajal dobri dve uri. Že iz tega podatka lahko ugotovimo, da so bili člani zelo aktivni, ko so obravnavali delo v preteklem letu in se pogovarjali o načrtih za prihodnje. Predstavnica DIS 1941-1945 Anka Tomiņšek, članica Izvršnega odbora DIS, pa jih je obširno seznanila z

delovanjem društva, še zlasti s prizadevanji za obnovo največjega izgnanskega taborišča v Rajhenburgu (Brestanici) in ohranjanje zgodovinskega spomina na trpljenje tisočev Slovencev, kar dokazuje izdaja najnovejše knjige »Spomini in pričevanja II. del«, ki je izšla pred kratkim. Člani odbora so se odločili, da jo bodo tudi kupili. Tudi na tem zboru so posvetili še posebno pozornost vprašanju, kdaj bo končno država rešila vprašanja odškodnine za materialno škodo, ki so jo utrpeli družine med drugo svetovno vojno.

Člani odbora so se dosedanjemu odboru s predsednikom Pleterskim na čeu zahvalili za uspešno vodenje organizacije in izvolili nov odbor ter »dirigentsko palico« ponovno zaupali Janku Pleterskemu.

A. T.

Dan zmage praznovali na Pohorju

Člani Območnega društva izgnancev Gornja Radgona, ki se nadvse radi družijo, veliko pa se z grenkobo spominjajo dogodkov izpred dobrih 60 let, ko so bili izgnani s svojih domov, so letošnji dan zmage nad fašizmom in nacizmom praznovali na Pohorju. Vodstvo društva, katerega predsednik je tudi v naslednjem mandatu Drago Mastinšek, in v katerem je okoli 120 članic in članov, so se za praznik zmage zbrali na Osankarici. Najprej so si ogledali tamkajšnje znamenitosti z muzejem vred, potem pa so se preselili k Trem kraljem, je bilo veselo, razigrano in slovesno.

»Čeprav je bilo za tistega dne napovedano slabo vreme, smo se na pot podali v lepem in sončnem vremenu, kar je že samo napovedovalo enkratno doživetje. Pot čez Slovenske gorice je bila prijetna in že smo bili na prvem postanku v Slovenski Bistrici. Tam nam je predsednik Društva izgnancev Slovenska Bistrica Tone Žmavcar pripravil program, s katerim smo zapolnili ves dan. Prvi postanek je bil namenjen ogledu izjemno zanimivih razstav v bistrškem gradu in spoznavanju njegove zgodovine, zatem smo se podali med gorice, kjer pridelujejo znani ritoznojčan, skozi Šmartno na Pohorju, do partizanske bolnice Jesen. Večina se nas je spustila po strmini do objektov partizanske bolnice. Razmere so danes precej drugačne, saj je gozd veliko redkejši, drevesa so 62 let starejša in bolnica ni več tako zakrita, kot je bila v času vojne leta 1944. Pot smo nadaljevali do Osankarice, kjer smo si v domu ogledali partizanski filmski zapis o Pohorskem bataljonu. Osmega januarja 1943 je okoli 2000 mož sovražne vojske obklopiło bataljonski tabor pri Osankarici in 30-krat močnejši sovražnik je potreboval kar dve uri, da je premagal maloštevilni bataljon. V poslednjem boju je padlo 69 borcev. Poklonili smo se njihovemu spominu. Pot smo nadaljevali do doma Pri Treh Kraljih, kjer se je pričelo tradicionalno druženje izgnancev, taboriščnikov in prisilnih delavcev. Tako smo preživeli še en dan zmage, ki nam je leta 1945 prinesel toliko radosti in veselja, saj smo se po štirih letih končno lahko vrnili na svoje domove. Vsem nam, ki smo bili tokrat na Pohorju, bo srečanje ostalo v zelo prijetnem spominu,« je pripovedoval predsednik Drago Mastinšek.

Sicer pa so se ob prijetnem druženju in lepi domači pesmi izgnanci, taboriščniki in prisilni delavci spominjali dogodkov, ki jih ne bodo pozabili. »Pregнали so nas z naših ognjišč, nam odvzeli premoženje, prepovedali vrnitev in bili so prepričani, da je s tem konec njihovih težav pri podjarmljanju slovenskih krajev. Kakšna ironija, naše premoženje si je, na območju, kjer so vladali Nemci, prilastil Urad za utrjevanje nemštva. Vojna je bila mnogo daljša, kot smo pričakovali, vrnitev se je vedno bolj odmikala, toda končno smo dočakali 9.

O. B.

Prireditev v Cankarjevem domu Samo en cvet

Veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani je bila 6. junija 2006 kulturno-humanitarna prireditev, ki jo je organizirala Ustanova Franc Rozman Stane pod nazivom 'Samo en cvet'. Pokrovitelj prireditve je bil Karl Erjavec, minister za obrambo Republike Slovenije. Scenarij je pripravil Tomaž Letnar, režiral pa Njegoš Maravič. Prireditev so pripravili s pomočjo sponzorjev in donatorjev in ob podpori Ministrstva za kulturo RS.

maj 1945, ko se je z veliko naglico razširila vest, da so okupatorji premagani, in sledila je njihova brezpogojna kapitulacija.

S tem pa še ni bilo konec naših težav, saj je na slovenskih tleh svoboda zamujala. Trume nemških vojakov in kolone kvislingov so bežale pred vdajo partizanski vojski, zato je naša svoboda nekoliko zamujala, vendar je bila prav tako draga. Čeprav so naše uporne matere in očete ob izgonu, ko je krenil vlak, ob solzah in joku peli O zdaj gremo, nazaj še pridemo – so dali vedeti izganjalcem, da tudi zanje pride plačilo. Prepričan sem, da nikoli ne bomo pozabili tistih dni v maju, ko se je med nami širila vest o svobodi, o koncu gorja, o dnehi, ko ni več sramota biti Slovenec. Tako težko pričakovani dan tistega maja 1945 bo večno zapisan v naših srcih in zato ga bomo še posebno proslavili, tudi v imenu tistih, ki jih ni več med nami. V življenju je veliko pomembnih dni, toda 9. maj 1945 je v naših srcih še posebej zapisan. In zato bomo vedno ob tej obletnici organizirali srečanje izgnancev, kjer bomo med drugim tudi mlade seznanjali z zgodovino izgnanstva z željo, da česa podobnega ne bi nikoli več doživeli,« je rekel predsednik Mastinšek in dodal, da mladi morajo vedeti pravo resnico o vsem, kar se je dogajalo v letih med 1941/45. In temu služijo tudi druženja in srečanja, kot je ob praznovanju dneva zmage.

»Niti v času, ko smo postali del Evrope, ne smemo pozabiti na dogodke iz polpretekle zgodovine, ko je bil slovenski narod obsojen na izginotje, ko je nemški okupator zasedel Štajersko, Gorenjsko, del Dolenjske in Koroško, Italijani Notranjsko, Dolenjsko in Ljubljano, Madžari pa Prekmurje. Vse oblike nasilja nad slovenskim narodom pa ga niso ustraševale, saj se je uspešno uprl vsem zavojevalcem in jim prekrizal načrte. Moramo ostati trdni, utrjevati svoje slovenstvo, vendar pa sodelovati z vsemi, ki to želijo na enakopravni podlagi. Želimo biti del Evrope, toda enakovredni velikim in majhnim narodom,« je poudaril Mastinšek, ki se je spomnil prvega transporta, s katerim so bili odpeljani prvi izgnanci z radgonskega območja že maja 1941. V zadnjih letih pa maja praznujejo in proslavljajo svoj najlepši dan v življenju, ko so se po štirih letih pregnanstva vrnili k svojim ognjiščem.

»Takrat sta bila premagana fašizem in nacizem. Takrat je bil konec največje morije v 20. stoletju. Naše praznovanje je zahvala neštetim borcem in borkam, ki so se tudi za ceno življenja uprli črni golazni in njenim pomagačem. Kakšna bi bila Slovenija brez upora naših ljudi? Kje bi bila Primorska brez partizanov? Smo zares tako kratkovidni in lahkoverni? Našim borcem in vztrajnim ljudem gre zahvala, da živimo v samostojni in svobodni Sloveniji,« je dodal predsednik ODI Gornja Radgona Drago Mastinšek.

Letošnja prireditev je bila posebej slavnostna, z njo so počastili tudi 65. obletnico upora proti okupatorjem in 15. obletnico osamosvojitve. Posvetili so jo predvsem vsem braniteljem slovenske zemlje v zgodovini – od Karantanije do današnjih dni. Prireditev je bila umetniška ponazoritev vseh slovenskih bojev za obstoj, svobodo in samostojnost. Ustanova Franc Rozman Stane je prispevala nekaj sredstev tudi za obnovo streh zbirnega taborišča za izgon Slovencev.

. Izleti . Izleti . Izleti . Izleti . Izleti .

Svetle točke zgodovine in kulture

Udeleženci izleta KO DIS Ptuj pred Prešernovo domačijo v Vrbi na Gorenjskem.

Društvo izgnancev Slovenije Krajevna organizacija Ptuj je pod vodstvom Grete Vaupotič, Franca Simoniča in Irene Podhostnik priredilo nepozaben izlet na Gorenjsko.

1. junija 2006 smo se v lepem jutru odpeljali na pot z avtobusom »Korošak« k lepotam in hkrati otožnostim naproti.

Na sedež vodnika je sedla gospa Vika Dabič, čudovita poznavalka naše domovine in njene zgodovine. Nekaj kar imajo redki vodniki, da bi znali tako pristno spoštovati in usklajevati preteklost s sedanostjo in z lepo naravo slovensko.

Prvi postanek naše karavane je bil v Frankolovem, tam, kjer počiva na dveh mestih sto slovenskih rodoljubov, ki jim je okupator vzel življenje, ker so imeli radi svojo domovino.

Zaplapolali so plameni svečk njim v čast in nam v zadovoljstvo, ker so grobovi lepo urejeni.

Svet je bil kot umit, zato smo že na vrhu Tuhinjske doline zagledali slovenski simbol Triglav. Oglasili smo se v Kamniku v prodajalni Svilanit, ki še vztraja v vetrovju konkurence slovenske tekstilne industrije. Nato smo se napotili v vasi naših velikih mož: Brnik, rojstno vas Janeza Mežana, ki se je tudi na Ptuj razdal z bogatim slikarstvom.

Dolgo smo se zadrževali v Begunjah, kraju spomenika grozot druge svetovne vojne. Jetniške celice nemo pričajo, da je tu umrlo več kot petsto Slovencev, katerim vsak dan v zahvalo ptički pojo v lepo urejenem parku. Seveda ne bi bili Ptujčani, če se ne bi oglasili na Avenikovem zabaviščnem prostoru in v dvorani petja in glasbe.

Avtobus je zopet zavil v lepo urejene vasi, tako tudi v Doslovče, rojstno vas Frana Saleškega Finžgarja, velikega pisatelja nam vsem znanega romana Pod svobodnim soncem. Glavni cilj pa je bila Vrba, kraj Prešernovega rojstva. Ponos slehernega Slovenca.

Blejska kotlina, prepolna lepot, nas je sprejela le za kratek čas, ker se je dan že prevešal v pozno popoldne.

Čolnarji so že vodili plovila v pristan. Triglav se je počasi zavijal v meglo, kot bi hotel k počitku. Mi pa smo pohiteli proti Brezju, Marijinemu svetišču z bogato tradicijo. Tu smo zaključili naš radovedni pohod.

Prekrasna je ta dolina, njen čar pa lepotijo Kamniške in Julijske Alpe in njihovi vršaci, oči Triglav, Stol, Begunjsčica, Mežakla in mnogi drugi, ki jih je gospa Vika tako živo opisovala in pričarala v naša srca, da bomo ta dan dolgo prijetno opiti uvrščali med naše najlepše spomine.

Jože Krizančič

Udeležili smo se proslave izgnancev v Mostecu

Člani KO DIS Kočevje na prireditvi ob dnevu izgnancev v Mostecu 7. 6. 2006

Člani KO DIS Kočevje smo se tudi letos udeležili prireditve ob dnevu izgnancev, 65. obletnici izгона in 15. obletnici delovanja DIS, ki je bila v Mostecu v Ljubljani dne 7. 6. 2006. Udeležilo se nas je 29 članov, vsi smo bili

zelo zadovoljni, srečali smo se s svojimi sorodniki, prijatelji in znanci, ki jih že nekaj časa nismo videli ali se z njimi pogovorili. Tudi lepo vreme nas je spremljalo, fotografija pa nam bo v lep spomin na ta dan.

Veronika Kljun

Bili smo v Mostecu

Lep sončen dan, kot naročen za veliko slovesnost ob dnevu slovenskih izgnancev – 7. juniju, ko smo se spominjali tematičnih dni izgnanstva pred 65 leti in 15. obletnice ustanovitve DIS. Množici udeležencev (3.000) so se pridružili tudi člani naše KO.

V prijetnem okolju, zelenem gozdiču – parku, je ob bogatem kulturnem programu sledil pozdravni nagovor predsednice DIS prof. Ivice Žnidaršič, ki je za pozdravi vabljenih gostov imela zelo odmeven slavnostni govor. Z nami je bil tudi predsednik države dr. Janez Drnovšek. Predsednica je spomnila na prestano gorje, doseženo priznanje naše države s strani mednarodne skupnosti in

na to, da so nas izgnance vendarle priznali kot prve civilne žrtve II. svetovne vojne in na to, da je DIS v 15 letih trdega dela izbral odškodnino, ki pa žal še ni v celoti plačana. Zato je ponovno pozvala vse državne institucije, naj vendar zaključijo to delo (poravnajo dolg).

Deležna burnega aplavza, nas je vse ohrabrila in dodatno opogumila. Ob domači pesmi in narodnozabavni glasbi je sledilo prijetno druženje. Dan je hitro mineval in na poti proti domu smo se ustavili na skupnem kosilu.

Bil je lep ta naš praznik!

KO DIS Artiče
Franc Glogovšek

KO DIS Radeče na enodnevem spomladanskem izletu

Tudi letos smo se Radečani odločili za enodnevni spomladanski izlet. Šli smo na Hrvaško, in sicer v narodni park Brioni in Pulj. Ker je bilo za ta izlet res veliko zanimanje, smo se odločili, da gremo v dveh terminih. Za prvi datum 13. maj 2006 je bil avtobus s 50 sedeži že v dveh dneh po objavi poln. Drugi datum pa je bil 27. maj 2006. Tudi ta termin je bil polno zaseden.

Peljali smo se na relaciji Ljubljana - Postojna s postankom za kavo in osvežitev. Nadaljevali na Hrvaško s prestopom meje mimo Opatije in Labina do Pulja. Ogle-

drugimi njegovimi znamenitostmi, slavolok sergijevcev, Forum, Avgustov hram ter Herkulova vrata. Peljali smo se do Fažane in se vkrcali na ladjo ter uživali na plovbi do otoka Veliki Brion. Z vlakcem pa smo se vozili in občudovali številne rastline, živali, arheološke izkopanine ter zbirke o Titu na Brionih. Ob povratku v Slovenijo smo si še ogledali del Istre ter imeli majhen postanek v mestecu Buje. Z dobro večerjo pa so nam postregli na eni od kmetij na naši strani. V poznih urah smo se veselili, zadovoljni, z lepimi vtisi vrnili na svoje domove.

M. B.

Oh, kako je dolga, dolga pot

Ura je bila osem, ko je v sredo, 7. junija, z avtobusne postaje Slovenska Bistrica krenil na vožnjo proti Ljubljani poseben avtobus z 38 potniki. Ne čisto običajnimi potniki. To so bili ljudje, ki so pred 65 leti, nekateri so takrat šteli komaj pet do dvanajst let, doživeli grozodejstva, ki jih ne more izbrisati noben čas. Čas je doživete strahote omilil, a ko se tem ljudem misli vrnejo v preteklost, zaživijo na novo, rane zaskelijo tako močno, da v prsih vztrepeta srce in se iz očesa utrnejo solze. To so ljudje, ki so v najtežjih časih slovenskega naroda, v letih 1941 do 1945, ko je na slovenskih tleh divjala nacistično-fašistična okupatorska vojska, morali zapustiti svoje domove, bili oropani srečnega otroštva, izgnanci, ki jih je okupatorska vojska nasilno izgnala iz toplih domov in vanje naselila svoje 'čistorsne' ljudi. Najstarejšega potnika na avtobusu, Bistričana Miloša Hmelaka, sem prosila, naj pove, kaj je doživel kot iznanec. »Dogodkov izpred 65 let ne bom nikoli pozabil. Takrat sem imel komaj 12 let. Vsa naša sedemčlanska družina je bila izgnana. Mene so aretirali prvega julija 1941 ob pol petih zjutraj, nato pa me z mnogimi drugimi odpeljali v Maribor v meljsko kasarno, kjer je bil osem tednov zaprt že oče. Drugega julija smo bili odpeljani v transportu številka devet v Srbijo, v Čačak. Tam smo bili 20 dni. Nato so nas premestili v Goričane, kraj med Čačkom in Valjevom. Družina ni ostala skupaj. Živelimo smo pri različnih kmetih. Jaz sem pasel ovce. Še danes, po tolikih letih, vidim po reki Moravi, ki je tekla v bližini kmetije, plavati trupla ljudi, tudi žensk, ki so jih četniki poklali in zmetali v vodo. Mnoge med njimi sem poznal, saj smo bili štiri leta v izgnanstvu. Bilo je grozno. Takrat,

med vojno, se ni govorilo o nobenem komunizmu ali socializmu. Bilo je važno le, kdo je za boj proti okupatorju in kdo je za sodelovanje z njim. Na to hočejo danes mnogi pozabiti. Osvoboditev smo dočakali oktobra 1944. leta. Osvobodile so nas partizanske enote.« Nato se je gospod Miloš zamislil in dejal: »Če bi vam hotel povedati o vseh grozotah, ki sem jih doživljal, bi lahko napisal debelo knjigo.«

Med pogovorom je čas hitro minil in že okoli desete ure smo prispeli na cilj. To je bil rekreacijski park Mostec v Ljubljani, kjer je bilo srečanje izgnancev Slovenije in kjer je bila osrednja slovesnost ob 7. juliju, dnevu slovenskih izgnancev, 65. obletnici izgnanstva in 15. obletnici delovanja Društva izgnancev Slovenije – DIS. Kulturno-umetniški program so izvedli: orkester Slovenske vojske, MPZ Barje, pevec Rafko Irgolič in Stane Mancini, Franc Korbar s trobento ter dramski igravec Jože Logar.

Z zanimanjem smo poslušali glavna govornika, ki sta bila predsednik RS dr. Janez Drnovšek in predsednica DIS Ivica Žnidaršič. K besedi so se javljali tudi številni gostje.

S celotno vsebino programa prireditve smo bili zelo zadovoljni.

Prijetno je bilo tudi potovati in se družiti z izgnanci iz Slovenske Bistrice. Za prijetno vzdušje sta posebej poskrbela Anton Žmavcer, predsednik DIS v občini Slovenska Bistrica, ter Malka Veler, članica odbora DIS. Z nami so potovali tudi trije dijaki slovenskobistriške gimnazije s prof. Utenkarjem, da bi začutili vsaj delček stisk in grozot, ki so jih izgnanci doživljali, da bi svoja občutja prenesli na sošolce in tako poskrbeli za ohranjanje teh spominov.

Štefka Žnidarič

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Učenci na Osnovni šoli Brežice prisluhnili pripovedovanju o izgnanstvu

Na Osnovni šoli Brežice so člani Društva izgnancev Brežice učenecem od 3. do 5. razreda predstavili čas težkega obdobja slovenskega naroda – izgnanstvo v Nemčiji v letih 1941 do 1945. Učenci so jim pozorno prisluhnili in bili hvaležni za njihovo pripoved. Nastalo je veliko sestavkov. Nekateri od njih so nam iz šole poslali in jih zdaj z veseljem objavljamo.

Stradali so jih in trpinčili

Druga svetovna vojna se je pričela spomladi leta 1941, ko so v našo domovino prišli nemški vojaki. Moja prababica mi je povedala, da so se na Prilipah morali zbrati vsi ljudje, ki so bili predvideni za izgon iz naše domovine Slovenije in takratne Jugoslavije. Nemški vojaki so jih strpali v tovornjake in jih odpeljali na železniško postajo, kjer so jih že čakali tovrni vlaki. Ti so jih odpeljali v Nemčijo v koncentracijska taborišča. Tu so jih mučili, stradali in trpinčili na vse mogoče načine.

Moja prababica je imela le to srečo, da je bila dodeljena k nekemu kmetu, kateremu je morala pomagati na polju, vrtu, sadovnjaku in pri živini. Seveda pa je morala opravljati tudi vsa gospodinjstva opravila. S tem si je zaslužila za kruh in nekaj malega hrane, tako da je lahko preživela sebe in svoja dva otroke.

Po dolgih štirih letih trpljenja v tujini se jim je nasmehnila sreča, kajti vojne je bilo konec. Končno so se vrnilo domov, kjer pa jih je čakala le prazna in opustošena hiša. Začeti so morali znova, čeprav jim je bilo sprva težko, a misel, da so končno osvobodjeni, jim je vlivala novih moči za življenje.

Tjaša Tomše, 3. c

Obiskala nas je gospa Milka Držanič

V četrtek 20. aprila 2006 smo z veseljem pričakali gospo Milko Držanič.

Prišla je prvo šolsko uro in nam pričela pripovedovati o drugi svetovni vojni. Takrat je bila stara okoli deset let in je bila izgnana v Nemčijo skupaj z družino.

Nemški vojaki so neko jutro vdrl v njihovo hišo. Za vrat so si morali obesiti značke s številkami, nato pa so jih odpeljali v brestaniški grad. Tam so bili nekaj časa v hlevu, nato pa so jih spravili na vlak, saj je bila v bližini gradu železniška postaja. Na vlaku so bili tri dni in tri noči. Ko so prispeli na cilj, so jih razdelili v nemška taborišča. Tam je bilo zelo veliko ljudi. Kruh so dobili enkrat na teden, in še to le manjšo štruco. Hrano so jim kuhali v skupnem kotlu. Ker je bila premlada, da bi delala, je bila ves dan v taborišču. Bratom, sestram in mami so dodelili delo, oče pa je bil v partizanski vojski.

Ko je bilo konec druge svetovne vojne in je Hitler naredil samomor, so se začeli vračati na svoje domove. Domov so pripotovali z vlakom. Njihova hiša pa je bila popolnoma prazna, nekatere pa so bile celo podrte. Z veseljem so se lotili pospravljanja in obnavljanja svojega doma, kmalu pa se je k njim vrnil tudi oče.

Leta 1945 se je končala druga svetovna vojna, ki jo je zaznamovalo trpljenje, strah, pa tudi upanje na vrnitev domov. Izgnancem je posvečenih veliko spomenikov, dva sta tudi v Brežicah, da se spomnimo nanje.

Gospe Milko smo radi poslušali in ob tem izvedeli veliko novega, zato si še želimo srečanja z njo.

Tamara Žarn, 4. a

Babica mi je pripovedovala

Bila je jesen leta 1941, na Ponikvah, ko so na vrata potrkali vojaki. S seboj so imeli potrdilo, da si morajo vsi vaščani vasi Ponikve v najkrajšem možnem času pripraviti prtljago in priti v zbirni center na Veliko Dolino. Tam so jih čakali tovrnjaki, na katere so jih naložili in odpeljali v brestaniški grad. Tu so jih oštevilčili, vojaki pa so jim obljubljali, da bodo v Nemčiji, kamor jih bodo odpeljali, imeli več, kot so imeli doma.

Vkrcali so jih na vlake. Potovali so v vagonih, s katerimi so ponavadi prevažali živino. Štiri dolga leta so garali in trdo delali v Nemčiji, med njimi je bilo tudi veliko otrok.

Po dolgi in mučni vojni so le prišli domov. Večina jih je našla svoje hiše oropane, drugim so jih požgali, nekateri pa so našli celo samo ruševine. Ne glede na to, kaj so našli, so bili srečni in veseli, da so spet v domačem kraju.

Larisa Vogrinc, 4. a

Tudi moji stari starši so bili izgnani

Jeseni leta 1941 so bili izgnani skoraj vsi prebivalci Bizelskega. Z avtobusi so jih odpeljali v brestaniški grad. Obljubljali so jim vse najlepše, vendar pa ni bilo tako. Najprej so jih namestili v hleve, kjer so spali na slami kar na tleh. Tam so ostali dva dni, nato pa so jih z vlaki odpeljali v različna mesta v Nemčiji. Tam so jih razporedili. Eni so morali v taborišča. Tu je bilo zelo hudo. Le redki so preživeli. Drugi so živeli v barakah, ki so jih imenovali »lager«. Nekateri otroci so hodili v nemško šolo, vendar jih nemški otroci niso marali. Pogosto so jih zaničevali. Odrasli so delali pri kmetih ali v tovarnah. Obrok hrane so dobili samo enkrat ali največ dvakrat na

dan. Bili so zelo sestradani, lačni, kajti hrana je bila brez okusa in enolična. Tam so preživeli štiri leta. Ko je bilo konec druge svetovne vojne, so se začeli vračati na izropane in požgane domove. Domov so potovali z vlaki. Del poti so tudi prepešali, ker so bili železniški tiri zelo poškodovani. Zelo stari in bolehnji ljudje pa so celo onemogli. Veliko otrok se je na poti domov tudi izgubilo.

Doma niso našli ničesar več. Nemci so jim vse izropali in požgali. Srečni, da so spet doma, so z veseljem začeli obnavljati hiše, kmetije. Obdelovati so začeli polja. Življenje je bilo zelo zelo težko.

Klara Pinterič, 4. a

Grozote, ki ne bodo nikoli pozabljene

Leta 1941 so se pri nas začele grozote, ki jih ljudje ne bodo nikoli pozabili. V začetku druge svetovne vojne so Nemci in Italijani izropali slovenske domove. Veliko ljudi iz Posavja so odpeljali na brestaniški grad, kjer so jim dali kovinske tablice s številkami. Nato so jih vkrcali na živinske vagon. Ko so bili vagoni popolnoma polni, je vlak odpeljal ljudi v Nemčijo in na Poljsko. Potovali so zelo dolgo. Ljudi so zaprli v taborišča, jih mučili, nekateri pa so morali prisilno opravljati razna dela. Jedli so malo in hrana je bila enolična. Življenje v taboriščih je bilo zelo težko. Leta 1945 je Nemčija vojno izgubila. Ljudje, ki so v taboriščih preživeli, so se lahko vrnil na svoje domove, ki pa so bili v večini porušeni ali drugače uničeni.

Srečni zaradi vrnitve v domovino so si ljudje nekako opomogli, si našli kakšno zaposlitev in si ponovno uredili domove. Hitler pa je zaradi lastnega poraza in poraza njegove domovine naredil samomor.

Klemen Černelič, 4. a

Spomini na otroštvo v izgnanstvu

Moje ime je Anica Žižek, rojena Kerec dne 8. 6. 1931 v Vidoncih v Prekmurju.

V Prekmurju sem živila do sedmega leta starosti. Tu sem začela obiskovati šolo. Peš sem hodila v šolo, ki je bila oddaljena kako uro od doma. Živila sem s stricem in teto, kajti mama je odšla po sezonskih delih.

Leta 1938 so posestvo v Prekmurju prodali, zato smo se s stricem in teto preselili na Zg. Ščavnico. Mama je ostala v Prekmurju.

Tu sem nadaljevala šolanje do junija leta 1941, dokler ni prišlo do vojne. Čeprav sem bila še otrok, se tega dobro spominjam. Bilo je zjutraj ob petih, ko so prišli nemški vojaki. Takoj smo morali oditi od doma. S seboj nismo vzeli skoraj nič, ker ni bilo ničesar. Rekli so nam, da manj ko bomo vzeli s sabo, več nas bo čakalo tam, kamor bomo prišli. A tam nas ni čakalo nič. S tovrnjakom so nas odpeljali v Maribor. V prostorih sedanje Meljske vojašnice v Mariboru smo preživeli štiri dni. Od tam so nas odpeljali v Bosno, kjer smo ostali dve leti. Prvo noč so nas nastanili v leseno lopo. Tam so bile razmere za bivanje zelo slabe. Ponoči so nas napadale stenice. Za zajtrk smo dobili sedenco iz ovčjega mleka in malo nadrobljenega koruznega kruha. Potem so nas za en teden nastanili v šoli. Živeli smo skromno, revno. Hrane je bilo malo. Kar smo imeli, smo kuhali na opekah.

Nato so nas preselili v zapuščeno hišo, katere lastniki Srbi so bili izseljeni. Prvo

noč smo še ostali v hiši. Prenočili smo v kleti, ker so letala bombardirala hiše. Na sosedovo hišo je padla bomba. V njej so bile tri bosanske ženske, od katerih je samo ena preživela. Pomoči ni bilo, če se je komu kaj zgodilo. Naslednji dan pa je prišla odredba, da se moramo devet noči zaporedoma odstraniti iz hiše. Tako smo morali vsako noč v temi hišo zapustiti in priti nazaj zgodaj zjutraj, ko je bil še mrak. Prenočili smo v Balokovem Brdu, kajti tam Nemci niso bombardirali (v tisti vasi niso živeli Srbi), vse okrog pa je divjala vojna.

Neko noč so prišli četniki in nam ukazali, da se moramo takoj izseliti iz Bosne, drugače nas bodo vse pobili. Takoj naslednji dan smo se izselili.

Odšli smo na Hrvaško, v Rastovec, pošta Ivanovo selo, kotar Grubišno polje. Cela naša družina, stric, teta, sestra ter druge sestre sin Feliks, ki je bil star 3 leta. Tam smo živeli dve leti.

Naselili so nas v prazno zapuščeno hišo. Obdelovali smo polja, da smo si pridelali hrano. Včasih so prišli tja živet partizani, včasih pa Nemci iz Grubišnega polja.

Nas otroke so Nemci izsiljevali, da moramo povedati, da je partizan v hlevu. Grozili so, da nam bodo izruvali oči, odrezali ušesa in nos, če lažemo. Mi otroci smo rekli, da jih nismo videli.

Iz Grubišnega polja so prišli ustaši in Čerkezi. Vprašali so nas po narodnosti. Stric, ki je znal madžarsko, je rekel, da smo Madžari. Tako nam je takrat rešil življenje. Drugače bi nas namreč vse pobili.

Čerkezi so nam jemali veliko hrane, zato smo skopali bunker, v katerega smo skrili tunko z mesom, pšenico in še nekaj osnovnih živil, da bi imeli kaj jesti. Ko so prišli Čerkezi s konji v drvarnico in so začeli zabijati kole v zemljo, da bi si pripele konje, so opazili, da je spodaj votlo. Bunker je bil namreč skopan pod drvarnico, preko pa so bila naložena drva. Odkrili so bunker in nam vso hrano vzeli. Čerkezi so napadali tudi mlade ženske, zato sva s sestro odšli s partizani, da bi se skrili v gozd. Prišla so letala in zbombardirala most preko Drave, zato se naslednje jutro nisva več mogli vrniti. Tri mesece sva bili ločeni od domačih. To je bilo februarja. Neki ženski sva pomagali v hlevu in delali na državnih poljih. Dokler niso partizani osvobodili Osijeka, se nisva mogli vrniti domov.

Bili sva 300 km od doma. Velik del poti smo prepešali. Potem je prišel ukaz naj gredo otroci in stari ljudje v zaprte vagon, mi pa v odprte. Zjutraj ob peti smo prišli nazaj. Stali smo v vrstah in prosili za prenočišča, za tri dni.

Ko se je vojna končala, je prišel ukaz, da naj se vrnemo v Slovenijo. To je bilo junija leta 1945.

Deset dni smo bili v Zagrebu v vagonih, od Rdečega križa smo dobili hrano. Do Šentilja so nas pripeljali v vagonih, potem pa smo prosili, da so nas s Šentilja s konji pripeljali do Ščavnice.

Doma smo našli uničeno hišo, odkrito, hlev je bil prazen. Govorilo se je, da je tu živel 200 Rusov. Slama s strehe je ležala po tleh, postlana za ležišča. Takrat, leta 1945, sem bila stara štirinajst let. Nismo mogli takoj obnavljati, ker smo bili brez

vsega. Za silo smo si streho pokrili s staro pločevino. Pri hiši smo bili Franc Kerec, Rozalija Kerec, Cecilija Kerec, Marija Kerec, Feliks Kerec in jaz.

Za prvo silo smo si med sosedi pomagali, da smo jim hodili pomagat v zameno za hrano. Potem pa smo si že počasi začeli obdelovati svojo zemljo. Teta je bila bolna, tako da ni mogla več delati, sestra je odšla na sezonsko delo v Črnce 1948. leta in ostala tam na stanovanju. Tudi stric je počasi zbolel in potem umrl, tako sem za vse delo bolj ali manj ostala sama.

Poleg kmetije sem skrbela še za nečaka. Tudi on je počasi dorastel in odšel služiti svoj kruh. Leta 1956 pa je umrla še teta. Takrat sem se poročila, stara štirindvajset let. In tako sva si z možem začela počasi urejati hišo in hlev.

Ana Žižek

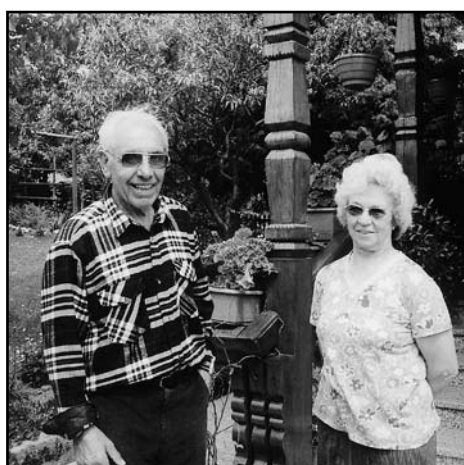
Culture 2000

. Jubileji . Jubileji . Jubileji . Jubileji .

Jubilanti iz Šentjanža

Mesec maj je bil v Šentjanžu nekaj posebnega. Praznovali smo biser-no in deset zlatih porok. Jubilanti so bili izgnani in begunci, ki so kljub težkim vojnim časom našli svoj žarek sreče, si ust-varili družine in po vojni svoj dom. Ljubezen, dobra volja, spoštovanje do sočloveka, delo in potrpljenje so jih vodili skozi skupno življenje. Ob jubileju sta jim iz oči sijala sreča in zadovoljstvo. Iskreno vam čestitamo in vam želimo, da bi bili zdravi in srečni še vrsto let.

*Odbor KO DIS Šentjanž
Rezka Repovž*

Cilka in Rudi Žibert

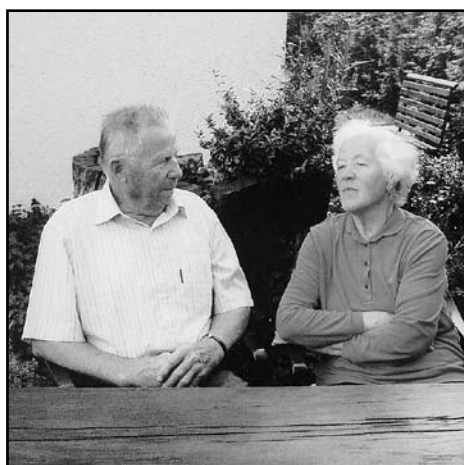
Simona in Lojze Jakš

Martina in Jože Martinčič

Tončka in Vinko Gorenc

Tonica in Janko Šuštaršič

Rozalija in Anton Martinčič

Anica in Ivan Štih

Mici in Ivan Strnad

Ivanka in Jože Repovž

Za visok življenjski jubilej so na seji izvršnega odbora DIS čestitali predsednici nadzornega odbora Skupščine DIS Miri Zalar, predsedniku častnega razsodišča DIS Ivanu Goletu ter blagajničarki DIS Jožici Setnikar.

**Zlatoporočenci v KO DIS Polšnik.
Z leve proti desni: Ivan in Antonija Kotar, Dominik in Vida Škerbec, Ivan in Franciška Podrenik, Vili in Ivanka Repovš, Jožef in Franciška Pograjec.**

Žalostni rojstni dan

Moj 7. rojstni dan – 14. julij 1941 – se je začel zelo žalostno. Zgodaj zjutraj smo bili doma vsa družina, oče, mama, brat, sestra in jaz, še v postelji, ko je močno razbijalo po vratih. Oče je skočil ves prestrašen iz postelje in šel odpirat vhodna vrata. Zaslišali smo oster in strog pozdrav »Heil Hitler!« Vsi prestrašeni smo šli pogledat, kaj se dogaja v predsobi. Zagledali smo najprej dve puški z nasajenima bajonetoma, za njima pa dva nemška vojaka. Spremljal jih je domačin, takratni župan naše vasi Marija Snežna.

Zaslišali smo ostro povelje: »Imate deset minut časa, da se oblečete, vzamete najnujnejše stvari in odpeljali vas bomo v Maribor.« Mama je začela glasno jokati, oče je prosil, naj nas pustijo, češ saj nismo nič naredili. Toda Nemec se je zadržal »Schnell,« in naperil puško v očeta. Otroci smo nemo in v strahu strmeli v Nemce in čakali, kaj se bo zgodilo. Oče se je obrnil, si obrisal solze in rekel: »Otroci, mama, ni izhoda, moramo se pripraviti na pot.«

Mama nas je oblekla, z očetom sta pobrala, kar sta pač lahko, in že je priropotala volovska vprega in nas odpeljala do glavne ceste. Tam so že čakali kamioni in mnogo nemških vojakov. Grobo so nas naložili

in nas odpeljali v vojašnico v Mariboru. Tam smo bili do poznega popoldneva brez hrane in vode. Proti večeru so nas postavili v vrste in šli smo proti železniški postaji. Ob cesti je bilo veliko ljudi, ki so žalostni opazovali, kako nas vojaki s puškami peljejo neznano kam. Nekateri so nam otrokom metali oranže in bonbone, toda vojaki nam niso pustili ničesar pobrati. Tako smo prišli do postaje, kjer so nas naložili na živinske vagone, kjer smo bili natrpani kot vžigalice v škatli. Vozili smo se dolgo, videli nismo ničesar, saj živinski vagoni niso imeli oken. Bilo je grozno. Bili smo žejni in lažni, otroci smo jokali, saj smo bili premajhni, da bi razumeli, kaj se dogaja.

Končno se je vlak ustavil. Odprli so velika vrata vagona in zagledali smo neznano mesto in velike travnike z mnogo barakami. Odgnali so nas v vrsti in nas spravili v te lesene barake. Postelj ni bilo, na tleh je bilo malo slame.

To je bila Slavonska Požega, naša prva postaja v izgnanstvu! Tu smo čakali na usodo, radovedni, kam nas bodo odpeljali naprej. V Dachau, Mauthausen ali bogve kam v smrt?

Čeprav je minilo že 65 let, so spomini še vedno sveži.

Štefan Raduha

**IZVRŠNI
ODBOR
DRUŠTVA
IZGNANCEV
SLOVENIJE
1941–1945****Predsednica:***Ivica Žnidaršič, Ljubljana***Podpredsednika:***Jože Križančič, Ptuj**Janez Komljanec, Slovenj Gradec***Člani:***Ivan Babič, Buče**Emilija Držanič, Brežice**Sabina Godnič, Komen**Tomaž Hočevar, Koper**Milan Jazbec, Ljubljana**Zdenka Kaplan, Novo mesto**Lojze Kranjc, Radovljica**Marija Kuhar, Brezovica/Lj.**Albin Pražnikar, Izlake**Alojz Rutar, Boštanj**Jožica Stezinar, Brežice**Anka Tomišek, Ljubljana**Malka Veler, Slovenska Bistrica**Franci Vidmar, Žalec**Alojz Voščun, Lendava**Davorin Zdovc, Maribor**Marija Žnidar, Kamnik***NADZORNI ODBOR***Mira Zalar, Maribor - predsednica**Janez Blas, Sevnica**Anton Žmavcar, Slovenska Bistrica***ČASTNO RAZSODIŠČE***Ivan Gole, Trebnje, predsednik**Inka Gorečan, Ljubljana**Olga Kamenov, Ljubljana**Jožef Pograjec, Polšnik**Štefanija Žalec, Ljubljana***VESTNIK***interno glasilo DIS***Za društvo:***Ivica Žnidaršič***Odgovorni urednik:***Jože Križančič***Lektorica:***Alenka Lokar Blatnik***Tisk:***Tiskarna Skušek***Naslov:***Društvo izgnancev Slovenije**1000 Ljubljana, Komenskega 7**telefon: 01 - 434 48 80**telefaks: 01 - 434 48 80**email: drustvoizgnancev@siol.net***Poslovni račun DIS:***02222-0010570920**Nova Ljubljanska banka***Umrli člani Društva izgnancev Slovenije**

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Čatež ob Savi		
Pavla KOLAR	13.12.1929	01.04.2006
Pavla ZUPANČIČ	15.01.1932	02.04.2006
Franc PUNGARČIČ	28.05.1932	02.06.2006
Anica PRAH	13.01.1939	03.06.2006

KO DIS Dole pri Litiji

Friderik ŠMRGUT	28.01.1919	31.03.2006
-----------------	------------	------------

KO DIS Krška vas

Franc RAČIČ	1933	2005
Marjan ŽIBERT	1940	2006
Anton PLEVANČ	1932	2006
Marija JARKOVIČ	1922	2006
Franc KALIN	1923	2006
Mirko ŽOKALJ	1930	2006
Stanko VINKŠEL	1932	2006
Ivanka ŠKOFLJANC	1927	2006

**KO DIS Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi,
Ribnica na Pohorju, Vuzenica**

Kristina KRIŽAN	16.12.1916	20.04.2006
-----------------	------------	------------

KO DIS Kranj

Justina LUTHAR	06.07.1930	15.03.2006
----------------	------------	------------

KO DIS Šentjur pri Celju

Vinko MIRNIK	1920	2005
Hedvika JAZBINŠEK	26.05.1928	20.04.2006
Ivan OSET	10.12.1930	14.04.2006
Zlatka KLEŠIN	11.08.1922	15.05.2006

KO DIS Kozje

Dana KROFL	28.09.1921	07.05.2006
------------	------------	------------

KO DIS Ruše

Alojz MRGOLE	26.09.1933	05.2006
--------------	------------	---------

KO DIS Kamnik

Marija ŠPENKO	1936	08.2005
Janez RIFEL	1938	04.2006
Ignac PETACI	1920	04.2006
Ferdo CVETKO	1916	05.2006

KO DIS Ravne na Koroškem

Barbara LOGAR	11.05.1931	30.04.2004
---------------	------------	------------

KO DIS Maribor Pobrežje

Marjeta RENČELJ	20.11.1937	23.02.2006
-----------------	------------	------------

KO DIS Brežice

Jožefa KOMOČAR	06.03.1915	02.2006
Franc BRATANIČ	24.06.1940	28.02.2006
Ivan MARČUN	15.06.1930	24.02.2006
Jože DERŽIČ	04.02.1924	24.03.2006
Ivanka KOVAČIČ	20.08.1919	12.05.2006
Anton HABINC	14.01.1935	27.05.2006
Olga IVNIK PODGORŠEK	21.01.1921	22.05.2006

KO DIS Kočevje

Marija MRAK	08.02.1931	17.06.2006
-------------	------------	------------

KO DIS Sevnica

Janez PILTAVER	19.09.1923	15.04.2006
Jožefa ŠTRUCLIN	19.02.1920	18.04.2006
Drago GOLE	25.12.1924	10.05.2006
Ivanka KONEC	26.05.1924	27.05.2006

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
Območna organizacija Žalec		
Terezija VEGEL	07.08.1926	22.03.2005
Antonija KRAJNC	07.06.1924	20.04.2006
Janez REMIC	21.07.1936	05.04.2006

KO DIS Slovenska Bistrica

Herman SLAK	26.04.1935	21.06.2006
Pepca MLAKAR	23.02.1923	21.06.2006

KO DIS Maribor Tabor

Zlatka VELCA	12.03.1926	02.12.2005
Franc FINŽGAR	29.12.1919	01.01.2006
Branimir CERKVENIČ	06.10.1922	09.02.2006
Marija MARINČEK	25.04.1925	05.02.2006
Darinka KRANJC	30.09.1909	20.04.2006
Emilija KLIČEK	02.09.1932	23.04.2006
Frančiška REISMAN	21.02.1924	27.04.2006
Silva GRIZOLD	30.12.1922	16.05.2006
Milica ČREPINKO	13.08.1929	24.05.2006

KO DIS Maribor Rotovž Pesnica

Gorazd MOHORČIČ	16.02.1921	07.2004
Zlata DOMICELJ	08.03.1924	12.2005
Alojzija BAJT	14.11.1927	30.11.2005
Marija DOMINKO	18.01.1923	2006
Jože KAURAN	13.07.1932	11.06.2005
Leopold KRAJNČIČ	19.07.1917	14.02.2006
Ivo dr. MIHEV	19.01.1921	25.05.2006
Ljubica MILAČ	02.12.1919	18.04.2006
Ljuba SMERDELJ	23.09.1923	2006

KO DIS Trbovlje

Karl ŽMAVC	14.08.1932	11.05.2006
Marija JURKAŠ	12.12.1908	11.06.2006

KO DIS Radeče

Jože PODLOGAR	07.08.1929	28.06.2006
---------------	------------	------------

KO DIS Artiče

Ana BLATNIK	07.08.1914	31.05.2006
-------------	------------	------------

KO DIS Leskovec

Miha ANDREJAŠ	12.09.1929	8.06.2006
Jože BUČAR	29.10.1923	19.06.2006
Milan JUDEŽ	23.04.1930	18.04.2006
Janez PACEK	14.08.1940	31.05.2006
Jožefa PACEK	13.03.1916	10.06.2006
Ivan VODOPIVEC	01.12.1933	17.06.2006
Marija ZORKO	14.08.1914	30.06.2006
Marija ZUPANČIČ	27.06.1926	26.04.2006

KO DIS Boštanj

Marjan ŽELEZNIK	01.02.1932	11.06.2006
Amalija LISEC	22.07.1909	09.06.2006
Olga COLNER	08.04.1931	19.06.2006

POPRAVEK

V Vestniku št. 63 na strani 16 sta bili pri umrlih v KO DIS Ljubljana Moste-Polje vpisani kot umrli tudi Viktorija Zmaga GLOGOVEC in Julija ŠIRCELJ. Podatka sta bila zmotna. KO DIS se obema opravičuje. Zmotna podatka je KO DIS dobila od UE Ljubljana Moste-Polje.